

SOUKROMÁ VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ ZNOJMO s. r. o.

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

**Pohledávky v účetnictví a daních, odpis pohledávek
a tvorba opravných položek k pohledávkám ve
společnosti KENTO, spol. s r. o.**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Oldřich VENCL**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Věra MINAŘÍKOVÁ, Ph.D.

Znojmo, 2012

PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Pohledávky v účetnictví a daních, odpis pohledávek a tvorba opravných položek k pohledávkám ve společnosti KENTO, spol. s r. o.“ jsem vypracoval samostatně, za využití odborné literatury a dostupných pramenů, které jsem řádně označil a uvedl v seznamu použitých zdrojů.

V Lázních Bělohrad 23. dubna 2012

.....

Oldřich VENCL

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou děkuji vedoucí bakalářské práce paní Ing. Věře Minaříkové, Ph.D. za odborné rady a cenné připomínky při zpracování práce. Dále děkuji externí účetní společnosti KENTO, spol. s r. o. paní Jaroslavě Žemličkové za její ochotu a čas, který mi věnovala při shromažďování podkladů z účetnictví společnosti. Poděkování patří také paní Ing. Ivaně Pilařové za poskytnuté odborné rady a informace k vypracování této bakalářské práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Oldřich VENCL
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Pohledávky v účetnictví a daních, odpis pohledávek a tvorba opravných položek k pohledávkám ve společnosti KENTO, spol. s r. o.
Název (v angličtině)	Receivables in accounting and taxes, receivables write offs and creating adjustments to receivables of KENTO Ltd.

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Popsat pohledávky ve vztahu k obchodním partnerům, zaměstnancům, zdravotním pojišťovnám, správě sociálního zabezpečení a finančnímu úřadu. Pozornost bude věnována řešení neuhrazených pohledávek formou opravných položek a odpisu pohledávek v účetnictví a daních.

Postup práce:

1. Vypracování a projednání pracovní osnovy s vedoucí bakalářské práce.
2. Shromáždění a prostudování odborné literatury z oblastí účetnictví a daní v ČR.
3. Získání praktických poznatků z oblastí zpracování pohledávek u podnikatelských subjektů, zejména společností s ručením omezeným.
4. Cíl bakalářské práce spočívá v oblasti poznání činnosti společností při evidenci, účtování a práci s pohledávkami.
5. Zobrazení pohledávek v účetní závěrce a jejich vliv na účetní výsledek hospodaření.

Metody: Při vypracování bakalářské práce je nutné shromáždřit vhodnou literaturu, posléze ji nastudovat a hodnotit, které zdroje budou vyhovující. V teoretické části použít odborné publikace, zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v úplném znění, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v úplném znění.

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. DRBOHLAV, J., POHL, T. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. 244 s. ISBN 978-80-7357-599-1.
2. Jindrák, J. *Sbírka souvztažností 2011 - k účtům směrné účtové osnovy*. 1. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011. 310 s. ISBN 978-80-904256-2-0.
3. KOVALÍKOVÁ, H. *Zákon o účetnictví 2011 - jednoduchý průvodce v každodenní praxi*. 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011. 191 s. ISBN 978-80-7263-654-9.
4. PILAŘOVÁ, I. *Daňové a účetní novinky 2011 s komentářem*. 1. vydání. Praha: 1. VOX a.s. - Nakladatelství, 2011. 96 s. ISBN 978-80-86324-94-4.
5. RYNEŠ, P. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2011*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011. 1 031 s. ISBN 978-80-7263-633-4.

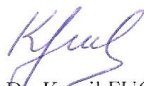
Datum zadání bakalářské práce: duben 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2012

L. S.

Oldřich VENCL
autor

Prof. PhDr. Kamil FUCHS, CSc.
rektor SVŠE Znojmo

Ing. Věra MINAŘÍKOVÁ, Ph. D.
vedoucí bakalářské práce

ABSTRAKT

Bakalářská práce pojednává o zpracování pohledávek v účetnictví, o tvorbě opravných položek k pohledávkám, o odpisu pohledávek ve společnosti KENTO, spol. s r. o.. Celou práci tvoří dvě části. Teoretická část práce popisuje účetní závěrku z pohledu účetních a daňových zákonů. Je zde popsána účetní závěrka, proces uzavírání účetních knih, přípravné práce a inventarizace při zpracování účetní závěrky. V této části je i popis účetních výkazů, které jsou povinnou součástí účetní závěrky (rozvaha, výkaz zisků a ztrát). V praktické části práce jsou popsány podle skutečných účetních záznamů pohledávky společnosti zachycené v účetní závěrce za rok 2010. Při analýze stavu pohledávek jsou mnou doporučeny postupy, jak s pohledávkami zacházet při zpracování účetní závěrky za období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011. Závěr obsahuje zhodnocení stavu pohledávek a doporučení na konkrétní řešení při zpracování účetní závěrky a zachycení pohledávek v účetnictví a daních ve společnosti.

Klíčová slova: pohledávky, pohledávky po lhůtě splatnosti, tvorba opravných položek, účetnictví, daně.

ABSTRACT

This bachelor thesis discusses operations with receivables in bookkeeping, making adjusting entries for receivables and write-off of receivables by company KENTO, spol. s r.o. The thesis comprises two parts. The theoretical part describes the final accounts from the accounting and tax laws perspective. The discussed items include the final accounts, the process of closing the books, preparatory works and stocktaking in the process of making the final accounts. This part also includes the description of financial statements as a mandatory part of the final accounts (balance sheet, profit and loss statement). The practical part of the thesis contains the description of bookkeeping entries of receivables of the company recorded in final accounts 2010 and my recommendations for operations with these receivables for the period from 1st January 2011 to 31st December 2011. The conclusion contains an assessment of the state of receivables, suggestions of specific solutions in the process of making the final accounts, receivables bookkeeping and taxation.

Keywords: receivables, overdue receivables, adjusting entries, bookkeeping, taxes.

Obsah

1	ÚVOD.....	10
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	12
3	TEORETICKÁ ČÁST.....	14
3.1	POHLEDÁVKY Z PRÁVNÍHO HLEDISKA	15
3.2	SPECIFIKACE POHLEDÁVEK V ÚČETNICTVÍ	16
3.2.1	Obsahové vymezení položek rozvahy	17
3.2.2	Postup tvorby a použití opravných položek	18
3.2.3	Účetní opravné položky k pohledávkám	19
3.2.4	Zákonné opravné položky k pohledávkám.....	21
3.2.5	Vzor příkladu na tvorbu opravné položky podle § 8c ZoR, s následným odpisem pohledávky	24
3.2.6	Jednorázový odpis pohledávky do daňově účinných nákladů	28
3.3	POROVNÁNÍ ÚČETNICTVÍ V ČR A PODVOJNÉHO ÚČETNICTVÍ VE SR	29
3.4	POHLEDÁVKY VE 3. ÚČTOVÉ TRÍDĚ.....	30
3.4.1	Pohledávky – účtová skupina 31	32
3.4.2	Pohledávky – účtová skupina 33	33
3.4.3	Pohledávky – účtová skupina 34	33
3.4.4	Pohledávky – účtová skupina 35	33
3.4.5	Pohledávky – účtová skupina 37	34
3.4.6	Pohledávky – účtová skupina 38	34
3.4.7	Pohledávky – účtová skupina 39	34
3.5	POHLEDÁVKY V CIZÍ MĚNĚ	35
3.6	ÚČTOVÁNÍ POHLEDÁVEK NA ÚČTY HLAVNÍ KNIHY	35
3.7	INVENTARIZACE POHLEDÁVEK	36
3.8	ŘÍZENÍ POHLEDÁVEK	36

3.9	POSTOUPENÍ POHLEDÁVEK	37
4	PRAKTICKÁ ČÁST	38
4.1	INFORMACE O SPOLEČNOSTI	38
4.1.1	Základní údaje o společnosti	38
4.1.2	Založení společnosti	39
4.1.3	Historie společnosti.....	39
4.1.4	Současný předmět podnikání	40
4.1.5	Zaměstnanci	40
4.2	POHLEDÁVKY V ÚČETNICTVÍ SPOLEČNOSTI.....	41
4.2.1	Účetní program a evidence pohledávek v účetnictví.....	41
4.2.2	Pohledávky v rozvaze.....	42
4.2.3	Pohledávky z obchodních vztahů	43
4.2.4	Pohledávky ve splatnosti a po splatnosti	43
4.2.5	Vykazování opravných položek v rozvaze	45
4.2.6	Účtování opravných položek a odpisů pohledávek	45
4.2.7	Pohledávky v cizí měně	46
4.2.8	Pohledávky za zaměstnanci	46
4.3	TVORBA OPRAVNÝCH POLOŽEK K POHLEDÁVKÁM A ODPIS POHLEDÁVEK	47
4.3.1	Analýza stavu pohledávek k 1. 1. 2011	47
4.3.2	Pohledávky na analytickém účtu 311000.....	47
4.3.3	Pohledávky na analytickém účtu 311010.....	57
4.3.4	Pohledávky na analytickém účtu 311020.....	58
4.3.5	Pohledávky na analytickém účtu 311021.....	61
4.3.6	Pohledávky na analytickém účtu 311200.....	61
4.3.7	Pohledávky na syntetickém účtu 315.....	61

4.4	ZÁKONNÉ OPRAVNÉ POLOŽKY K POHLEDÁVKÁM.....	62
4.4.1	Zákonné opravné položky dle § 8 ZoR	62
4.4.2	Zákonné opravné položky dle § 8a ZoR	62
4.5	ZRUŠENÍ ZÁKONNÝCH OPRAVNÝCH POLOŽEK.....	63
4.5.1	Zrušení zákonných opravných položek vytvořených dle § 8 ZoR	63
4.5.2	Zrušení zákonných opravných položek vytvořených dle § 8a ZoR	63
4.6	ODPIS POHLEDÁVEK.....	63
4.6.1	Odpis pohledávek – daňově účinný podle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP	63
4.6.2	Odpis pohledávek – daňově neúčinný	64
4.7	VÝHLED PODNIKÁNÍ NA DALŠÍ OBDOBÍ	64
5	ZÁVĚR	65
6	POUŽITÉ ZDROJE	66

1 ÚVOD

Pohledávky tvoří důležitou složku majetku podniku, která je součástí oběžných aktiv. Je velice důležité, aby o pohledávkách měla účetní jednotka přehled a dokázala pohledávky řídit a pracovat s nimi. Nejčastěji se vyskytujícími pohledávkami jsou pohledávky z obchodních vztahů. Tyto pohledávky vznikají při prodeji zboží, výrobků a služeb odběratelům na fakturu se splatností, která vlastně představuje sjednaný obchodní úvěr mezi dodavatelem a odběratelem. V každém případě prodej na fakturu znamená určité riziko a stává se v běžné praxi, že odběratel pohledávku nezplatí včas. V tomto momentu vznikají pohledávky po splatnosti, kterou odběratelé, v lepším případě, zaplatí s určitým zpožděním. V případě nezaplacení pohledávky je nutné pohledávku vymáhat nejprve slušnou a rozumnou formou, kdy dodavatel s odběratelem o jejich zaplacení vede obchodní jednání. V okamžiku, kdy nejsou tato obchodní jednání úspěšná, se dodavatel obvykle domáhá o zaplacení pohledávky soudní cestou. Nejpoužívanější je podání návrhu na zahájení řízení s návrhem na vydání platebního rozkazu pro částku neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky s příslušenstvím. V případě, že dlužník pohledávku neuhradí, v dalším kroku přichází po nabytí právní moci platebního rozkazu na řadu exekuce. V případě, že je exekuce neúspěšná, stává se pohledávka nedobytnou. Na základě výsledku exekuce je možné pohledávku daňově účinně nebo daňově neúčinně odepsat. Povinností účetní jednotky je vedení evidenci pohledávek.

Cílem bakalářské práce je popsat pohledávky v účetnictví konkrétní účetní jednotky, navrhnout tvorbu opravných položek k pohledávkám. Zrušení vytvořených opravných položek k pohledávkám, pomínou-li důvody pro existenci opravných položek. Dále případný odpis pohledávek z pohledu daňově účinných nebo daňově neúčinných nákladů.

V obchodní praxi často dochází k tomu, že se pohledávky stávají nedobytnými a vedení obchodní firmy podcení důležitou roli při řízení a evidenci pohledávek. Podnik se dostane do finančních problémů, které se také říká druhotná platební neschopnost. Porozumění řešení v tvorbě opravných položek a odpisu pohledávek se mi jeví jako přínosné a proto jsem se rozhodl si toto téma bakalářské práce zvolit a pevně věřím, že bližší poznání komplexní problematiky v oblasti pohledávek, mi přinese velmi cenné poznatky, které budu schopen uplatnit v praxi ve společnosti

KENTO, spol. s r. o., kde jsem spoluvlastníkem této společnosti a současně jednatelem společnosti.

Do společnosti KENTO, spol. s r. o., jsem se rozhodl investovat v závěru roku 2005, kdy po jednáních s bývalými vlastníky společnosti jsem se rozhodl odkoupit 40 % podílu ve společnosti a byl na valné hromadě zvolen jednatelem společnosti. Pohledávky, které společnost měla před mým vstupem na uvedenou pozici, vznikly hlavně při poskytování služeb v leasingu. V roce 2005 byla společnost ekonomicky slabá, protože bývalé vedení společnosti zanedbalo vymáhání pohledávek, které se postupně staly nedobytnými a nevymahatelnými. V současné době potřebuje společnost evidenci pohledávek sjednotit, k pohledávkám vytvořit opravné položky a řešit dopady opravných položek k pohledávkám na účetnictví a daně.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cíl práce

Cílem práce je popsat vyskytující se druhy pohledávek účetní jednotky k obchodním partnerům, zaměstnancům, zdravotním pojišťovnám, státním institucím a to z pohledu účetnictví a daní. Tvorba opravných položek k pohledávkám, odpis pohledávek, bude řešena jak z hlediska účetního, tak i z pohledu daňového.

V teoretické části jsou definovány základní pojmy a specifikovány jednotlivé účty, týkající se pohledávek. Pohledávky jsou na konci účetního období inventarizovány a oceňovány a v průběhu celého roku je nutné pohledávky řídit a je možné je postoupit a řešit jejich úhradu zápočtem. Zvláštní oddíl bude věnován nepromlčeným pohledávkám po lhůtě splatnosti, tvorbě opravných položek podle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, v platném znění a odpisu pohledávek.

V praktické části všechny nastudované poznatky, aplikuji v konkrétní společnosti KENTO, spol. s r. o., kde na podkladě skutečných dat o neuhrazených pohledávkách po lhůtě splatnosti se zaměřím na tvorbu opravných položek k pohledávkám, odpis pohledávek a jejich dopad na výdaje (náklady) vynaložené na dosažení zajištění a udržení příjmů dle § 24 odst. 2 písm. y) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Metodika

Pro vypracování teoretické části jsem nastudoval vhodnou literaturu. Vyhodnotil jí a určil publikace a zdroje, které budou k vypracování teoretické části vyhovující. V této části jsem využil dostupné odborné publikace vhodné pro pohledávky a tyto zákony: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví; vyhlášku č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění vyhlášky č. 472/2003 Sb., č. 397/2005 SB., č. 349/2007 Sb., č. 469/2008 Sb. a vyhlášky č. 419/2010 Sb.; Občanský zákoník, Obchodní zákoník a České účetní standardy.

V praktické části jsem uplatnil nastudované teoretické znalosti, použil jsem podklady

poskytnuté společností, které jsem v této praktické části zpracoval a vyhodnotil, sepsal jsem doporučení ke zlepšení práce s pohledávkami. Zejména jsem měl k dispozici účetní a daňové závěrky za rok 2009 a 2010, seznamy pohledávek, veškerou dokumentaci k pohledávkám, včetně soudních a exekučních řízení k nim. Podklady k opravným položkám k nepromlčeným pohledávkám ve společnosti KENTO, spol. s r. o. nejsou žádné, společnost netvořila opravné položky k pohledávkám. Důležité informace jsem získal od externí účetní společnosti.

3 TEORETICKÁ ČÁST

Pro podnikatelskou praxi jsou minimálně nezbytné tyto zákonné normy:

- **zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník, popř. ObčZ)
- **zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen obchodní zákoník, popř. ObchZ)
- **zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZÚč)
- **zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZDP)
- **zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o rezervách, popř. ZoR)
- **zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád**, ve znění pozdějších předpisů

Mezi základní právními znalostmi podnikatele a manažera firmy patří správná orientace ve výše uvedených zákonech. Jedná se o základ, který není pro podnikatelskou praxi postačující. Nezbytnou součástí každého podnikatelského subjektu před uskutečněním první dodávky svému odběrateli, je ověření správnosti údajů v příslušných databázích, které jsou volně k dispozici na internetu např.:

- <http://www.justice.cz> – obchodní rejstřík, insolvenční rejstřík
- <http://www.rzp.cz> – živnostenský rejstřík, informace o provozovnách
- <http://www.dluznik.cz> - registr dlužníků
- <http://registr-pohledavek.cz> – pravidelně aktualizovaná databáze pohledávek za dlužníky z ČR a SR, včetně zveřejnění dlužníků společnosti

Dále je nutné získat dostatek obchodních informací o obchodním partnerovi jako např.: solventnost obchodního partnera (někdy se hovoří o ekonomické síle obchodního partnera); bonitu firmy, ve které se projeví spolehlivost splácení smluvních závazků, vlastnickou strukturu obchodního partnera, změny vlastníků, personální obsazení, obchodní spolupráci s jinými firmami apod.

3.1 POHLEDÁVKY Z PRÁVNÍHO HLEDISKA

*„Pojem pohledávka je v právu chápán jako **právo, které vzniká jednomu účastníku vůči druhému účastníku**. Obsahem práva je vyžadovat určité přesně vymezené plnění, a to z určitého právního důvodu. Účastníky tohoto právního vztahu nazývá právo **věřitel** (ten kdo má plnění přijmout) a **dlužník** (ten kdo má plnit).“¹*

Je mnoho důvodů, jak vzniká pohledávka, nejčastěji vyskytujícím se důvodem při obchodní činnosti je smlouva, která může být uzavřena písemně i ústně. Smlouva je dvoustranný nebo vícestranný právní úkon, ve kterém má věřitel na straně jedné právo od dlužníka nebo dlužníků obdržet konkrétní plnění a dlužník nebo dlužníci mají povinnost vůči věřiteli mu toto plnění poskytnout. Plnění pohledávky je v peněžité nebo nepeněžité podobě. Pohledávka má zpravidla termín plnění a zpravidla obsahuje konkrétní, tedy určitý datum splatnosti, kdy po úhradě se stává splacenou. V případě, že pohledávka splatná v určitý den není dlužníkem vůči věřiteli uspokojena, jedná se o pohledávku po splatnosti a po datu splatnosti vzniká věřiteli právo uvedenou pohledávku proti vůli dlužníka vymáhat.

V občanském zákoníku jsou uvedeny důvody vzniku pohledávky z právních úkonů pro obchodněprávní i občanskoprávní vztah v ustanovení § 489, v § 494 je uvedeno, že z platného závazku je dlužník povinen něco dát, konat, něčeho se zdržet nebo něco trpět a věřitel je oprávněn to od něj požadovat. Vždy se musí jednat o závazek existující, který vznikl v souladu s právem. Podle § 495 občanského zákoníku platnosti závazku nebrání, není-li vyjádřen důvod, na základě kterého je dlužník povinen plnit. Věřitel je však povinen prokázat důvod závazku, s výjimkou vyjmenovaných v tomto textu paragrafu s výjimkou cenných papírů hromadně vydaných nebo jiných cenných papírů, pro které je zákonem stanoveno, že věřitel tuto povinnost nemá. Kromě pohledávek ze soukromoprávních vztahů se při obchodní činnosti můžeme setkat i s pohledávkami ze vztahu k jiným subjektům, např. veřejnoprávním.

¹ DRBOHLAV, Josef; POHL, Tomáš. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 3. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. str. 244. ISBN 978-80-7357-599-1244., strana 17

3.2 SPECIFIKACE POHLEDÁVEK V ÚČETNICTVÍ

Pohledávky v účetnictví jsou upraveny zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů; vyhláškou č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění vyhlášky č. 472/2003 Sb., č. 397/2005 SB., č. 349/2007 Sb., č. 469/2008 Sb. a vyhlášky č. 419/2010 Sb. (dále jen úplné znění vyhlášky č. 500/2002 Sb.) a Českými účetními standardy.

Pohledávka vzniká obchodní transakcí, kterou z pohledu účetnictví nazýváme obchodním případem, pohledávky vznikají:

- úpisem základního kapitálu;
- prodejem zboží, materiálu a zásob; uskutečněním služby;
- poskytnutím půjčky; vyúčtování úroků, které jsou smluvní nebo ze zákona;
- vyúčtováním smluvních pokut a penále;
- při odevzdání přiznání k dani z přidané hodnoty – nárokem na odpočet DPH;

Pohledávka je právo věřitele požadovat po druhé osobě (která je dlužníkem) plnění konkrétního závazku, vzniklého v okamžiku splnění dodávky nebo služby odběrateli (fyzické nebo právnické osobě, zaměstnanci, občanu nebo za orgánem státní správy). O pohledávkách účetní jednotka účtuje na straně aktiv, jsou velice důležitou složkou oběžného majetku podniku a podle doby splatnosti pohledávky rozdělujeme na pohledávky krátkodobé (mají splatnost do jednoho roku) a pohledávky dlouhodobé (se splatností delší než jeden rok). Nejčastěji se vyskytujícími pohledávkami jsou pohledávky z obchodního styku.

V § 24, § 25, § 26, § 27 ZÚč je pojednáváno o způsobech oceňování majetku a závazků, kdy zejména v § 25 odst. 1, písm. g) ZÚč je uvedeno, že se pohledávky oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou, při nabytí za úplatu nebo vkladem pořizovací cenou. V § 29 a § 30 ZÚč je pojednáváno o inventarizaci majetku a závazků, když účetní jednotky jsou povinny prokázat provedení inventarizace u veškerého majetku a závazků po dobu pěti let po jejím provedení. Skutečné stavy majetku a závazků zjišťují účetní jednotky u pohledávek dokladovou inventurou a tyto stavy jsou povinny zaznamenat v inventurních soupisech.

3.2.1 Obsahové vymezení položek rozvahy

V rozvaze se odděleně vykazují dlouhodobé a krátkodobé pohledávky podle skutečné doby splatnosti. Obsahové vymezení položek rozvahy, z pohledu pohledávek je uvedeno v úplném znění vyhlášky č. 500/2002 Sb., hlava II:

§ 5

položka „A. Pohledávky za upsaný základní kapitál“

§ 10

položka „C. II. Dlouhodobé pohledávky“

položka „C. II. 1. Pohledávky z obchodních vztahů“

položka „C. II. 2. Pohledávky – ovládaná nebo ovládající osoba“

položka „C. II. 3. Pohledávky – podstatný vliv“

položka „C. II. 4. Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení“

položka „C. II. 5. Dlouhodobé poskytnuté zálohy“

položka „C. II. 6. Dohadné účty aktivní“

položka „C. II. 7. Jiné pohledávky“

položka „C. II. 8. Odložená daňová pohledávka“

§ 11

položka „C. III. Krátkodobé pohledávky“

položka „C. III. 1. Pohledávky z obchodních vztahů“

položka „C. III. 2. Pohledávky – ovládaná nebo ovládající osoba“

položka „C. III. 3. Pohledávky – podstatný vliv“

položka „C. III. 4. Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení“

položka „C. III. 5. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění“

položka „C. III. 6. Stát – daňové pohledávky“

položka „C. III. 7. Krátkodobé poskytnuté zálohy“

položka „C. III. 8. Dohadné účty aktivní“

položka „C. III. 9. Jiné pohledávky“

3.2.2 Postup tvorby a použití opravných položek

Postup tvorby a použití opravných položek je specifikován v § 25 a § 26 ZÚč, v § 55 úplného znění vyhlášky č. 500/2002 Sb., které se vytvářejí k účtům majetku pouze v případech snížení ocenění majetku v účetnictví, který je prokázán na základě inventarizace majetku. Zákoné opravné položky lze vytvářet v případech, které jsou stanoveny zákonem č. 593/1992 Sb. o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Tvorba opravné položky se účtuje na vrub nákladů a opravná položka se sníží, případně zruší vyúčtováním ve prospěch nákladů, pokud inventarizace neprokáže opodstatněnost její skutečné výše. Důležité je mít na zřeteli, že opravné položky nesmí mít aktivní zůstatek a nelze je tvořit na zvýšení hodnoty majetku. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období je specifikována v § 26 úplného znění vyhlášky č. 500/2002 Sb., § 31 úplného znění vyhlášky č. 500/2002 Sb., specifikuje změnu stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti. Povinné náležitosti inventurního soupisu podle § 30 odst. 2 ZÚč, které se zaznamenávají do inventurních soupisů, je možné nahradit jiným průkazným záznamem o provedení inventarizace u zjištěných stavů. Uvedené opravné položky se vytvářejí jen v případech, kdy snížení ocenění majetku v účetnictví účetní jednotky není trvalého charakteru nebo není snížení ocenění vyjádřeno jiným vhodným způsobem, např. reálnou hodnotou. Daňovými opravnými položkami rozumíme opravné položky vymezené v zákoně o rezervách, vytvořené k rozvahové hodnotě nepromlčených pohledávek splatných po 31. prosinci 1994 a zaúčtované v souladu s účetními předpisy. Obchodní zákoník § 387 až § 408 a občanský zákoník § 100 až § 114 v obecné rovině upravují otázku promlčení. Délka promlčecí lhůty se liší podle jednotlivých druhů pohledávek a je dána rozpětím 1 rok až 10 let. Základní promlčecí doba podle občanského zákoníku činí 3 roky a podle obchodního zákoníku 4 roky. Promlčecí lhůta každé jednotlivé pohledávky se posuzuje individuálně při důkladné znalosti jejího titulu. V platné právní úpravě je umožněno promlčecí dobu případně prodloužit, a to i opakovaně, např. písemným prohlášením dlužníka, uznáním závazku dlužníkem apod.

3.2.3 Účetní opravné položky k pohledávkám

„Účetní jednotky při oceňování majetku a závazků ke konci rozvahového dne mají podle § 25 odst. 3 ZÚč brát v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky. To se vztahuje i na opravné položky. Vyjadřuje se jimi podle § 26 odst. 3 ZÚč přechodné snížení hodnoty majetku. Z účetního hlediska tedy opravné položky mají vyjadřovat reálnou hodnotu aktiv, a tím podávat věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, jak požaduje § 7 odst. 1 ZÚč.²

Při dodržování zásad opatrnosti při vykazování aktiv a výsledků hospodaření je nutné věnovat pozornost pohledávkám, u kterých je zjištěn pokles jejich reálné hodnoty a účetní jednotka v těchto situacích vytváří účetní opravné položky k pohledávkám a odpis pohledávek. Účetní opravné položky jsou podle § 25 odst. 1 písm. v) ZDP nedaňovým výdajem. Metodiku a správný postup má výstižně popsán Ing. Petr Ryneš ve své publikaci Podvojný účetnictví a účetním závěrka:

„Tvorba účetních opravných položek k pohledávkám je jedním z nástrojů realizace zásady opatrnosti při vykazování aktiv a výsledků hospodaření a vyjadřuje potencionální pokles reálné hodnoty pohledávky, tj. snížení její vymožitelnosti a inkasa částek, které pohledávka představuje. Opravná položka je účetním nástrojem pro vyjádření snížení bonity pohledávek se současnou úpravou (snížením) výsledku hospodaření u věřitele. Snížení bonity pohledávky je obvykle dáno různými příčinami, zejména špatnou finanční situací dlužníka či v některých případech i právními vadami příslušných pohledávek. Účetní předpisy v zásadě vyžadují, aby se pohledávka v okamžiku jejího vzniku vyúčtovala a dále vedla ve jmenovité hodnotě nebo v případě nákupu pohledávky v pořizovací ceně této pohledávky. Opravná položka koriguje nepřímým způsobem přes samostatný pasivní účet jmenovitou hodnotu či pořizovací cenu pohledávky. Účetní jednotka tedy vykazuje obvykle brutto hodnotu pohledávky na úrovni jmenovité hodnoty či pořizovací ceny, korekci ve formě opravné položky a netto hodnotu pohledávky ve výši rozdílu mezi jmenovitou hodnotou, resp. pořizovací cenou a opravnou položkou.

² DRBOHLAV, Josef; POHL, Tomáš. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. str. 244. ISBN 978-80-7357-599-1244., strana 31

Tvorba opravné položky je účtována na vrub nákladů do účtové skupiny 55, případné čerpání, resp. Rozpuštění opravné položky je účtováno ve prospěch příslušného účtu v účtové skupině 55, na kterém byla účtována tvorba opravné položky.

Způsob a výše tvorby opravných položek k pohledávkám nejsou zásadně upraveny žádným účetním předpisem a postup se ponechává plně v kompetenci účetní jednotky a návazně na to i na posouzení auditora (poznámka vložená autorem bakalářské práce: auditor nemusí posuzovat účetní závěrky společností s ručením omezeným, které nesplňují podmínky stanovené zákonem). Vždy se však musí respektovat podmínka, že opravná položka může být vytvořena pouze do výše pohledávky a opravná položka podléhá inventarizaci. V praxi se používají různé systémy vyčíslování opravných položek k pohledávkám, které jsou obvykle založeny na testování pohledávek z hlediska doby splatnosti, např.:

- *pohledávky 180 až 365 dní po lhůtě splatnosti 50 % opravná položka k pohledávce,*
- *pohledávky více jak 365 dní po lhůtě splatnosti 100 % opravná položka k pohledávce.*

K některým pohledávkám je možno přistupovat individuálně a odhadnout jejich reálnou hodnotu i podle jiných kritérií než pouze podle doby po splatnosti, např. podle stavu soudního řízení, podle ekonomického stavu dlužníka, podle právních stanovisek advokátních kanceláří atd. opravné položky k pohledávkám se vždy vytvářejí k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení.

Vždy je však nutné rozlišovat účetní tvorbu opravných položek a daňový postup pro vytváření zákonných opravných položek nebo odepisování pohledávek. Účetní opravná položka má za cíl zejména korigovat hodnotu aktiva (pohledávky) podle její reálné hodnoty (inkasovaná částka), daňový postup při tvorbě zákonné opravné položky sleduje čistě fiskální cíle tj. stanovit přísné podmínky a mantinely pro zahrnování nákladů z tvorby opravné položky do daňového základu.“³

³ RYNEŠ, Petr. *Podvojný účetnictví a účetní závěrka*. 11. aktualizované vydání. Olomouc: Anag, spol. s r. o., 2011. str. 1032. ISBN 978-80-7263-633-4., strana 157 až 158

V účetní jednotce se tvorba opravných položek k pohledávkám řídí interní směrnici účetní jednotky. Tvorbu opravné položky v praxi účtujeme v účetní skupině 55 na vrub účtů 558 – tvorba a zaúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti nebo 559 - tvorba a zaúčtování opravných položek v provozní činnosti (nedaňové). Pominou-li důvody, za kterých byla opravná položka vytvořena, zrušíme opravnou položku k pohledávce zaúčtováním stejné částky ve prospěch stejného účtu jako při tvorbě opravné položky. Při tvorbě i zrušení opravné položky k pohledávce je vždy souvztažný účet 391 – opravná položka k pohledávkám. Postup účtování opravných položek na vrub či ve prospěch příslušných účtů nákladů je uveden v Českém účetním standardu č. 019 Náklady a výnosy.

3.2.4 Zákonné opravné položky k pohledávkám

Způsob tvorby a výši rezerv a opravných položek k pohledávkám upravuje zákon o rezervách. V tomto zákoně je upraven pro účely zjištění základu daně z příjmů, způsob tvorby a výše rezerv a opravných položek, které jsou výdajem (nákladem) vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení příjmů⁴ u poplatníků daní z příjmů. Uvádím ustanovení zákona, které je možné ve společnosti využít.

§ 8

Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení

(1) Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení, které jsou výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, mohou vytvořit poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví, až do výše rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek přihlášených u soudu od zahájení insolvenčního řízení do konce lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o úpadku nebo do konce lhůty podle insolvenčního zákona, spojí-li soud s rozhodnutím o úpadku rozhodnutí o povolení oddlužení, a to v období, za které se podává daňové přiznání a v němž byly přihlášeny. Byla-li povolena reorganizace, namísto přihlášky pohledávky postačí, že dlužník věřitelovu pohledávku správně uvedl v seznamu svých závazků podle zvláštního právního předpisu. K pohledávkám vyloučeným v § 2 odst. 2 nelze tvořit opravné položky, které jsou výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení

⁴ § 24 odst. 2 písm. i) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

příjmů podle tohoto ustanovení.

(2) Opravné položky se zruší v návaznosti na výsledky insolvenčního řízení nebo v případě, že pohledávku účinně popřel insolvenční správce, věřitel nebo dlužník a zvláštní právní předpis těmto osobám právo popřít pohledávku přiznává.

(3) Jestliže pominou důvody pro existenci opravné položky vytvořené podle tohoto ustanovení nebo na základě rozhodnutí poplatníka, je možné snížit vytvořenou opravnou položku na úroveň, která by mohla být vytvořena podle ustanovení § 8a. Poplatník pak pokračuje v tvorbě opravné položky podle § 8a.

§ 8a

Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994

(1) Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994, jejichž rozvahová hodnota v okamžiku vzniku nepřesáhne částku 200 000 Kč a jejichž tvorba je výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, mohou v období, za které se podává daňové přiznání, vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví, pokud k těmto pohledávkám nevytvářejí opravné položky a rezervy podle § 5 a 5a, a od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo více než 6 měsíců, až do výše 20 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

(2) Vyšší opravné položky, než je uvedeno v odstavci 1, lze vytvářet ke zde uvedeným pohledávkám jen v případě, bylo-li ohledně těchto pohledávek zahájeno rozhodčí řízení podle zvláštního právního předpisu⁵ nebo soudní řízení a nebo správní řízení podle zvláštního právního předpisu,⁶ jehož se poplatník daně z příjmů řádně účastní za podmínky, že do konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo více než

- a) 12 měsíců, až do výše 33 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- b) 18 měsíců, až do výše 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- c) 24 měsíců, až do výše 66 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- d) 30 měsíců, až do výše 80 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- e) 36 měsíců, až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

⁵ § 14 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

⁶ Správní řád

(3) Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994, jejichž rozvahová hodnota v okamžiku vzniku je vyšší než 200 0000 Kč a nejsou k nim vytvářeny opravné položky podle § 5 a 5a, mohou v období, za které se podává daňové přiznání, vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví, jen v případě, bylo-li ohledně těchto pohledávek zahájeno rozhodčí řízení podle zvláštního právního předpisu nebo soudní řízení a nebo správní řízení podle zvláštního právního předpisu, jehož se poplatník daně z příjmů řádně účastní za podmínky, že do konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo více než

- a) 6 měsíců, až do výše 20 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- b) 12 měsíců, až do výše 33 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- c) 18 měsíců, až do výše 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- d) 24 měsíců, až do výše 66 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- e) 30 měsíců, až do výše 80 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- f) 36 měsíců, až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

(4) Opravné položky podle odstavců 1 až 3 nelze uplatnit u pohledávek již odepsaných na vrub výsledku hospodaření a dále u pohledávek vzniklých

- a) za společníky, akcionáři, členy družstev za upsaný vlastní kapitál,
- b) mezi spojenými osobami vymezenými v zákoně o daních z příjmů.⁷

(5) Opravné položky vytvořené podle odstavců 1 až 3 se zruší, pokud pominou důvody pro jejich existenci nebo pokud pohledávka, k níž byla opravná položka vytvořena, se promlčela, popřípadě nastaly důvody, za nichž se odpis pohledávky považuje za výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmů podle ustanovení zákona o daních z příjmů.

§ 8c

Nepostupuje-li poplatník u nepromlčené pohledávky podle § 5, 5a, 8, 8a, 8b, může **v období, za které podává daňové přiznání**, vytvořit opravnou položku až do výše 100 % její neuhrazené rozvahové hodnoty bez příslušenství pouze v případě, že

- a) se nejedná o pohledávku vymezenou v § 8a odst. 4,

⁷ § 23 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb.

- b) rozvahová hodnota pohledávky bez příslušenství v okamžiku jejího vzniku nepřesáhne částku 30 000 Kč,
- c) Od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo nejméně 12 měsíců, a
- d) Celková hodnota pohledávek bez příslušenství vzniklých vůči témuž dlužníkovi, u nichž se uplatňuje postup podle tohoto ustanovení, nepřesáhne za **období, za které se podává daňové přiznání**, částku 30 000 Kč.

O pohledávce, k níž byla vytvořena opravná položka podle tohoto ustanovení, je poplatník povinen vést samostatnou evidenci.

3.2.5 Vzor příkladu na tvorbu opravné položky podle § 8c ZoR, s následným odpisem pohledávky

Pro názornou ukázkou jsem převzal vypracovaný vzor příkladu na tvorbu opravné položky podle § 8c ZoR, s následným odpisem pohledávky:⁸

„Rok 2010

Společnost A prodala 15. listopadu 2010 zboží společnosti B v celkové hodnotě 24 000 Kč (cena bez DPH 20 000 Kč, 20 % DPH 4 000 Kč).

Splatnost pohledávky dne 30. listopadu 2010.

Popis operace	Částka v Kč	MD	D
Vydaná faktura (jmenovitá hodnota) celkem	24 000	311	
Základ DPH	20 000		604
20 % DPH	4 000		343

Použité účty:

311 - Odběratelé (Aktiva: C. III. 1. Pohledávky z obchodních vztahů)

343 - Daň z přidané hodnoty (Pasiva: B. III. 7. Stát – daňové závazky a dotace)

604 – Tržby za prodané zboží (Výnosy: I. Tržby za prodej zboží)

Ve vnitřním předpise společnosti A je stanoveno, že účetní opravné položky k pohledávkám se začínají tvořit po uplynutí 3 měsíců ode dne následujícího po uplynutí doby splatnosti. Z tohoto důvodu nebyla k pohledávce za rok 2010 tvořena ani účetní opravná položka ani opravná položka podle zákona o rezervách.

⁸ PILÁTOVÁ, Jana; RICHTER, Jaroslav. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2. vydání. Olomouc: Anag, spol. s r. o., 2011. str. 119. ISBN 978-80-7263-678-5., strana 63 až 66

Vliv na rozvahu, výkaz zisku a ztráty a základ daně za rok 2010

Položka aktiv	Běžné období			Minulé období
	Brutto	Korekce	Netto	Netto
C. III. 1. Pohledávky z obchodních vztahů	24 000	0	24 000	0

Položka výkazu zisku a ztráty	Běžné období	Minulé období
I. Tržby za prodej zboží	20 000	
G. Změna stavu rezerv, OP a KNPO		
Výsledek hospodaření před zdaněním	20 000	

Tvorba základu daně z příjmů	Částka v Kč
Výsledek hospodaření před zdaněním	20 000
Daňově neuznatelné náklady	0
Základ daně z příjmů	20 000

Příloha účetní závěrky za rok 2010

Podle § 39 odst. 7 vyhlášky č. 500/2002 Sb., je nutno uvést v příloze pohledávky po lhůtě splatnosti.

Pohledávky po lhůtě splatnosti do 180 dní24 000 Kč

Poznámka: Vyhláška neupravuje povinnou strukturu vykazovaných pohledávek po splatnosti.

Rok 2011

Při účetní závěrce za rok 2011 byla pohledávka za společností B ve výši 24 000 Kč evidována jako neuhrazená. Společnost A se rozhodla využít ustanovení § 8c zákona o rezervách a vytvořila k této pohledávce opravnou položku ve výši 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty.

Popis operace	Částka v Kč	MD	D
Tvorba OP podle § 8c zákona o rezervách	24 000	558.01	391.01

Použité účty:

558 – Tvorba/ rozpuštění OP k pohledávkám (Náklady: G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti)

391 – Daňové opravné položky k pohledávkám (Aktiva/ korekce; v našem případě k položce C. III. 1. Pohledávky z obchodních vztahů)

K výše uvedené pohledávce vede účetní jednotka evidenci o průběhu tvorby opravné položky, úhradách pohledávky či změnách opravných položek.

Položka aktiv	Běžné období			Minulé období
	Brutto	Korekce	Netto	Netto
C. III. 1. Pohledávky z obchodních vztahů	24 000	-24 000	0	24 000

Položka výkazu zisku a ztráty	Běžné období	Minulé období
I. Tržby za prodej zboží		20 000
G. Změna stavu rezerv, OP a KNPO	24 000	
Výsledek hospodaření před zdaněním	-24 000	20 000

Tvorba základu daně z příjmů	Částka v Kč
Výsledek hospodaření před zdaněním	-24 000
Daňově neuznatelné náklady	0
Základ daně z příjmů	-24 000

Příloha účetní závěrky za rok 2011

Podle § 39 odst. 7 vyhlášky č. 500/2002 Sb., je nutno uvést v příloze pohledávky po lhůtě splatnosti.

Pohledávky po lhůtě splatnosti nad 365 dní do 5 let 24 000 Kč

Poznámka: Vyhláška neupravuje povinnou strukturu vykazovaných pohledávek po splatnosti.

Rok 2012

Při účetní závěrce za rok 2012 byla pohledávka za společností B ve výši 24 000 Kč pořád evidována jako neuhrazená. Společnost A se rozhodla v souladu se svými vnitřními předpisy a Českým účetním standardem č. 019 – Náklady a výnosy bod 3.6.6. tuto pohledávku odepsat, neboť se předpokládá, že náklady vynaložené na vymáhání této pohledávky by převýšily event. příjem z titulu úhrady této pohledávky.

Popis operace	Částka v Kč	MD	D
Odpis pohledávky	24 000	546.01	311.01
Rozpuštění opravné položky	24 000	391.01	558.01

Použité účty:

546 – Odpis pohledávek (Náklady: H. Ostatní provozní náklady)

Náklad z titulu odpisu pohledávky je daňově uznatelný v souladu s § 24 odst. 2 písm. y) zákona o daních z příjmů do výše kryté použitím opravné položky vytvořené podle zákona o rezervách.

Použití (rozpuštění opravné položky je daňově účinné (snižuje náklady, tzn., zvyšuje účetní výsledek hospodaření a při tvorbě základu daně se nevyklučuje z účetního výsledku hospodaření).

Položka aktiv	Běžné období			Minulé období
	Brutto	Korekce	Netto	Netto
C. III. 1. Pohledávky z obchodních vztahů	0	0	0	0

Položka výkazu zisku a ztráty	Běžné období	Minulé období
H. Ostatní provozní náklady	24 000	
G. Změna stavu rezerv, OP a KNPO	-24 000	24 000
Výsledek hospodaření před zdaněním	0	-24 000

Tvorba základu daně z příjmů	Částka v Kč
Výsledek hospodaření před zdaněním	0
Daňově neuznatelné náklady	0
Základ daně z příjmů	0

Příloha účetní závěrky za rok 2012

Pohledávky po lhůtě splatnosti nejsou.

Poznámka: Odepsaná pohledávka je ve společnosti nadále evidovaná v podrozvahové evidenci, která však již neovlivňuje údaje uváděné v účetní závěrce.“

3.2.6 Jednorázový odpis pohledávky do daňově účinných nákladů

Ing. Martin Gorčík v časopise ÚČETNICVÍ, který vydává Svaz účetních, napsal:

„ Daňový odpis pohledávky podle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP

*Pokud již máme povědomí o základních účetních souvislostech odpisu pohledávky, můžeme se plně věnovat daňovému pohledu na dané téma, tj. zda **jmenovitou hodnotu** pohledávky nebo její **pořizovací cenu** zaúčtovanou do nákladů na vrub účtové skupiny 54 – Jiné provozní náklady lze považovat za výdaj, který je současně daňově účinný. Přitom veškeré podmínky pro daňovou uznatelnost jednorázového odpisu pohledávky jsou komplexně upraveny v ustanovení **§ 24 odst. 2 písm. y) ZDP**. Toto zákonné ustanovení je tedy určující právě pro ty poplatníky, kteří se rozhodli z jakýchkoliv důvodů odepsat pohledávku do nákladů. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že daňově lze nakládat pouze s **právně existující a nespornou pohledávkou** z pohledu závazkového práva.*

Dříve než se poplatník pustí do samotné aplikace ustanovení § 24 odst. 2 písm. y) ZDP, musí se nejprve zabývat tím, zda daná pohledávka je, či není způsobilá k jednorázovému odpisu. Již v této fázi analýzy způsobilosti pohledávky k daňovému odpisu je nutno danou problematiku rozdělit do dvou částí, a to v závislosti na tom, zda poplatník k dané pohledávce má, či nemá vytvořeny daňově opravné položky podle zákona č. 593/1992 Sb. o rezervách pro zajištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoR“). Z tohoto pohledu se pohledávky dělí do dvou skupin, a to na:

- 1. pohledávky bez vytvořené daňově opravné položky podle ZoR a**
- 2. pohledávky, ke kterým byla vytvořena daňová opravná položka podle ZoR.**⁹

Pro rok 2011 se významně upravuje ustanovení § 24 odst. 2 písm. y) ZDP. Ing. Ivana Pilařová – daňová poradkyně, auditorka ve své publikaci napsala: „*Namísto podmínky, že k pohledávce je možné uplatňovat zákonné opravné položky, bude platit podmínka, že se nejedná o pohledávku nabytou bezúplatně nebo o pohledávku vzniklou mezi spojenými osobami.*

⁹ GORČÍK, Martin. *Jednorázový odpis pohledávky do daňově účinných nákladů*. [editor] Jarmila LAPÁČKOVÁ. ÚČETNICTVÍ. ÚČETNICTVÍ, Říjen 2011, Sv. 10, 1, str. 64., strana 23

Podmínka stanovující účtování pohledávky do výnosů a její zdanění v základu daně zůstává beze změny. Na základě této úpravy bude například možno při splnění důvodů odpisu:

- *daňově účinně odepsat pohledávku nad 200 tis. Kč, i když není soudně vymáhána,*
- *daňově účinně odepsat pohledávku do 200 tis. Kč, ačkoliv od její splatnosti neuplynula delší lhůta než 6 měsíců.*

*Naopak, **nebude možné** daňově účinně odepsat pohledávku krytou zákonnou opravnou položkou podle § 8 ZoR, pokud se bude jednat o pohledávku, která vznikla mezi spojenými osobami, a to ani v případě, pokud vznikne kvalifikovaný důvod odpisu. Důležitý je vztah úpadce a věřitele k datu vzniku pohledávky,¹⁰*

3.3 POROVNÁNÍ ÚČETNICTVÍ V ČR A PODVOJNÉHO ÚČETNICTVÍ VE SR

Při porovnání podvojného účetnictví, které je vedeno ve Slovenské republice s účetnictvím, vedeným v naší republice je mnoho podobných skutkových souvislostí. Vzhledem k rozdílným zákonům v obou zemích, nelze vedení účetnictví porovnávat. Využil jsem knihu vydanou ve Slovenské republice s názvem Podvojně účtovníctvo podnikateľov, kterou napsala autorka Ing. Anna Cenigová.¹¹

¹⁰ PILAŘOVÁ, Ivana. *Daňové a účetní novinky 2011 s komentářem*. 1. vydání. Praha: 1. VOX a. s., 2011. str. 96. ISBN 978-80-86324-94-4., strana 19 až 20.

¹¹ CENIGOVÁ, Anna. *Podvojně účtovníctvo podnikateľov*. 12. vydanie. Bratislava: CENIGA, s.r.o, 2011. str. 664. ISBN 978-80-969946-3-2.

3.4 POHLEDÁVKY VE 3. ÚČTOVÉ TŘÍDĚ

Úplné znění vyhlášky č. 500/2002 Sb., v části třetí specifikuje směrnou účtovou osnovu, která je dle § 45 uvedena v příloze č. 4 k této vyhlášce. V § 46 odstavec 1) je uvedeno, že při vedení účetnictví v plném rozsahu účetní jednotka stanoví v účtovém rozvrhu uspořádání a obsah syntetických účtů v rámci účtových skupin směrné účtové osnovy. V účtovém rozvrhu je účetní jednotka povinna vycházet z označení a uspořádání účtových skupin směrné účtové osnovy. V odstavci 2) je uvedeno, že v rámci syntetických účtů účetní jednotky vytvářejí analytické účty, které zajišťují členění syntetických účtů například podle potřeb účetní závěrky, požadavků právních předpisů a případně dalších potřeb účetní jednotky. Na syntetických účtech této účtové skupiny jsou sledovány krátkodobé i dlouhodobé pohledávky z obchodních vztahů. Rozlišení těchto pohledávek na syntetických účtech není praktické. Z praxe se k syntetickým účtům pro sledování a potřeby účetní jednotky zřizují účty analytické, na kterých je sledování podrobné – každý odběratel má zpravidla svůj analytický účet. Konečný zůstatek na jednotlivých účtech pohledávek lze získat odečítací metodou: od vyúčtovaných pohledávek odečítáme došlé úhrady pohledávek. Tento konečný zůstatek se nazývá saldokonto.

Ve 3. účtové třídě se neúčtují tyto vyjmenované pohledávky:

- zaplacené zálohy na investice (účtujeme na účtech 051 - poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek, 052 - dlouhodobý hmotný majetek, 053 - dlouhodobý finanční majetek)
- zaplacené zálohy na zásoby (účtujeme na účet 151 – poskytnuté zálohy na pořízení materiálu, 153 – poskytnuté zálohy na pořízení zboží)
- dlouhodobé půjčky (účtujeme účet 066 – půjčky podnikům ve skupině, 067 – ostatní půjčky)

Pro pohledávky je v účtovém rozvrhu určena 3. účtová třída, ve které se účtuje o pohledávkách. Zásadním kritériem pro členění pohledávek v účetnictví je doba splatnosti pohledávky. Za krátkodobé pohledávky se považují pohledávky, u nichž je doba splatnosti kratší než 1 rok, pohledávky se splatností delší než 1 rok jsou považovány za dlouhodobé. Krátkodobé a dlouhodobé pohledávky, které vznikají ve vztahu k odběratelům, dodavatelům, státním institucím (mezi něž např. patří finanční úřad, zdravotní pojišťovny, správa sociálního zabezpečení a další jim na roveň

postavené instituce) a v neposlední řadě i pohledávky za zaměstnanci. Pohledávka vznikne podvojným zápisem v účetnictví. Členění pohledávek z účetního pohledu je možné rozlišit podle vzniku a jsou účtovány:

1) **do výnosů podle zásady časového rozlišení**, jedná se o pohledávky vzniklé z:

- pohledávky z obchodního styku, z předmětu činnosti účetní jednotky;
- pohledávky z náhrady škody;
- pohledávky z prodeje majetku;
- pohledávky z titulu smluvních sankcí;

2) **rozvahové**, jedná se o pohledávky vzniklé z:

- pohledávky z titulu sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění;
- pohledávky vůči ovládané a ovládající osobě;
- pohledávky vůči osobě, která má v účetní jednotce podstatný vliv;
- pohledávky vůči státu (finančnímu úřadu z titulu daní a poplatků);
- pohledávky za společníky, členy družstva, za účastníky sdružení;
- přechodné účty aktiv a pasiv;
- opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování;
- odložené daňové pohledávky.

U pohledávek do výnosů, podle zásady časového rozlišení je nutné řešit jejich dopad do základu daně. Vznik rozvahových pohledávek je daňově neutrálním účetním případem a základ daně neovlivňují.

V dalším hledisku rozdělujeme pohledávky na:

- vlastní, které oceňujeme jmenovitou hodnotou, o nichž bylo při jejich vzniku účtováno v účetní jednotce;
- nakoupené, které oceňujeme pořizovací hodnotou, které nevznikly v účetní jednotce a byly účetní jednotkou nakoupeny.

Obě hlediska rozdělení pohledávek jsou důležitá pro jejich daňové posuzování.

3.4.1 Pohledávky – účtová skupina 31

Účetní jednotka v této účetní skupině účtuje pohledávky (dlouhodobé i krátkodobé) z obchodních vztahů za odběrateli, která se vyúčtuje při splnění dodávky vůči odběrateli ve smyslu příslušných ustanovení smlouvy v oblasti obchodních závazkových vztahů. Dále se zde účtují pohledávky (dlouhodobé i krátkodobé) za eskontované cenné papíry do doby splatnosti, poskytnuté zálohy dodavatelům před splněním smlouvy ze strany dodavatele - dlouhodobé a krátkodobé; a ostatní pohledávky z obchodních vztahů, např. se může jednat o reklamace vůči dodavatelům, nárok na záruční paušál při převzetí závazků za záruční opravy. Důležité je na straně výnosů rozlišit o jaký konkrétní druh výnosu se jedná. Podle typu pohledávky je nutno zvolit příslušný pohledávkou účet ve skupině a k tomu uvádím ukázkou nejčastěji používaných syntetických účtů v praxi:

- pohledávkové účty:

číslo účtu	popis účetní operace (obsah účtování)	neúčtují se na tomto účtu
311	pohledávky z obchodních vztahů za odběrateli na základě vystavené faktury;	pohledávky směnečné;
312	směnky cizí, směnky cizí na vlastní řad, směnky vlastní od odběratelů a jiných dlužníků;	
313	pohledávky za eskontované cenné papíry;	
314	poskytnuté zálohy dodavatelům;	
315	ostatní pohledávky z obchodních vztahů;	

- souvztažné výnosové účty k pohledávkám:

číslo účtu	popis účetní operace (obsah účtování)
601	tržby za vlastní výrobky;
602	tržby z prodeje služeb;
604	tržby za zboží;
641	tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku;
642	tržby z prodeje materiálu;

3.4.2 Pohledávky – účtová skupina 33

Účetní jednotka v této účetní skupině účtuje dlouhodobé a krátkodobé pohledávky za zaměstnanci, pohledávky ze zúčtování mezd, ze kterých podnik odvádí povinné platby zdravotním pojišťovnám (zdravotní pojištění), správě sociálního zabezpečení (sociální pojištění).

číslo účtu	popis účetní operace (obsah účtování)
335	pohledávky za zaměstnanci;
336	zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění;

3.4.3 Pohledávky – účtová skupina 34

Účetní jednotka v této účetní skupině účtuje pohledávky, které vznikají ve vztahu k finančnímu úřadu (např. nadměrný odpočet DPH, přeplatek daně z příjmů atp.), nároky na dotace ze státního rozpočtu a ostatní dotace (pohledávky krátkodobé).

číslo účtu	popis účetní operace (obsah účtování)
341	daň z příjmů
342	ostatní přímé daně
343	daň z přidané hodnoty
346	dotace ze státního rozpočtu
347	ostatní dotace

3.4.4 Pohledávky – účtová skupina 35

Účetní jednotka v této účetní skupině účtuje pohledávky za společníky, za účastníky sdružení a za členy družstva. Rozdělení pohledávek je na pohledávky za ovládající a řídicí osobou, pohledávky podstatný vliv, pohledávky za upsaný vlastní kapitál, pohledávky za společníky při úhradě ztráty, ostatní pohledávky za společníky a členy družstva, pohledávky za účastníky sdružení.

číslo účtu	popis účetní operace (obsah účtování)
351	pohledávky – ovládající a řídicí osoba;
352	pohledávky – podstatný vliv;
353	pohledávky za upsaný vlastní kapitál;
354	pohledávky za společníky při úhradě ztráty;
355	ostatní pohledávky za společníky a členy družstva;
358	pohledávky k účastníkům sdružení;

3.4.5 Pohledávky – účtová skupina 37

V této účetní skupině se účtují pohledávky, které mohou být jak dlouhodobé i krátkodobé, nazýváme je jinými pohledávkami a jedná se o pohledávky z prodeje podniku nebo části podniku, pohledávky z pevných termínových operací, pohledávky z pronájmu, pohledávky z emitovaných dluhopisů, prodané opce, jiné pohledávky.

číslo účtu	popis účetní operace (obsah účtování)
371	pohledávky z prodeje podniku;
373	pohledávky z pevných termínovaných operací;
374	pohledávky z pronájmu;
375	pohledávky z emitovaných dluhopisů;
377	prodané opce;
378	jiné pohledávky;

3.4.6 Pohledávky – účtová skupina 38

„Dohadné účty aktivní se používají převážně na přelomu účetního období, kdy účetní jednotka určité pohledávky nemůže vyúčtovat do daného účetního a daňového období. V tomto případě příkladem může být pohledávka za pojišťovnou. Účetní jednotce vzniklo pojistné plnění vůči pojišťovně. Vzhledem k tomu, že pojišťovna do konce účetního období neposkytla výši náhrady za pojistné plnění a ani nedodala podklad pro zaúčtování pojistné události do účetnictví, zaúčtuje účetní jednotka předpokládanou výši náhrady za pojistné plnění na strany MD účtu 388 – Dohadná položka aktivní a v novém účetním období tuto opravnou položku zruší.“¹²

číslo účtu	popis účetní operace (obsah účtování)
388	dohadné účty aktivní;

3.4.7 Pohledávky – účtová skupina 39

Účetní jednotka v této účetní skupině účtuje opravné položky k pohledávkám a je zde spojovací účet při sdružení.

číslo účtu	popis účetní operace (obsah účtování)
391	opravná položka k pohledávkám;
398	spojovací účet při sdružení;

¹² VAIGERT, Dalibor, a další. *Pohledávky - Právní příručka věřitele*. 1. vydání. Brno: Computer Press, a.s., 2006. str. 272. ISBN 80-251-0881-3., strana 256

3.5 POHLEDÁVKY V CIZÍ MĚNĚ

Pohledávky v cizí měně vznikají při obchodování se zahraničními partnery. Podle zákona o účetnictví musí účetní jednotka pohledávky vyjádřit v jednotkách české měny a cizí měny.

Existují dva způsoby přepočtu cizí měny na českou:

- pomocí denních kurzů ČNB v den uskutečnění účetního případu,
- pomocí pevných kurzů, kdy si účetní jednotka určí období platnosti těchto kurzů (např. měsíc, rok atp.) a stanoví si i určité datum platnosti.

„Pokud nebyly pohledávky se zahraničím uhrazeny do konce účetního období, musíme je přepočítat směnným kurzem devizového trhu ČNB platným k okamžiku sestavení účetní závěrky a opět je zaúčtovat výsledkově (tj. na účty účet 563 – kurzové ztráty, resp. účet 663 – kurzové zisky).“¹³

3.6 ÚČTOVÁNÍ POHLEDÁVEK NA ÚČTY HLAVNÍ KNIHY

Pohledávky účtujeme na příslušné syntetické i analytické účty podle stanovené doby splatnosti, která se počítá ode dne vzniku obchodního vztahu. Vyúčtované dlouhodobé pohledávky, u kterých v průběhu účetního období klesne doba splatnosti pod 365 dní, se nepřeučtovávají na účty pohledávek krátkodobých, ale do doby jejich zaplacení, postoupení nebo odpisu jsou zaúčtovány na účtech dlouhodobých pohledávek. Krátkodobé a dlouhodobé pohledávky se účtují na syntetické účty v účtové třídě 3, ve které na základě doby splatnosti oddělujeme na analytických účtech. Je více kritérií pro účtování pohledávek. Bez rozlišení doby splatnosti se pohledávky, které souvisí se zálohami na pořízení dlouhodobého majetku, účtují na účty v účtové skupině 05 – poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek. V tomto případě nad kritériem časového rozlišení převážilo kritérium účelové, přičemž poskytnuté zálohy vyjadřují budoucí zvýšení majetku dlouhodobého.

¹³ Kolektiv autorů. *Účetnictví podnikatelů 2012*. 9. vydání. Praha: Wolters Kluver ČR, a. s., 2012. str. 736. ISBN 978-80-7357-744-5., strana 126

3.7 INVENTARIZACE POHLEDÁVEK

Inventarizace je popsána ve vyhlášce č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků. U pohledávek se provádí dokladová inventura. Nelze vizuálně zjistit jejich fyzickou existenci. Při dokladové inventuře se zjišťuje skutečný stav pohledávek podle inventarizačních evidencí. Inventarizaci v případě pohledávek, provádíme tak, že odběrateli pošleme dopis k odsouhlasení jeho závazků, nepřijde-li odpověď do 14 dnů, považujeme námi zaevidované pohledávky za zahrnuté do inventury. *„Inventarizaci majetku a závazků lze bezpochyby označit za zásadní součást vnitřního kontrolního systému podniku. Napomáhá totiž zajištění věcné správnosti účetnictví, a to protože jejím cílem je uvedení účetnictví do souladu se skutečným stavem majetku a závazků. Její význam je pak zejména v ochraně aktiv podniku, kdy může být v praktických případech zachráněn majetek, který by se jinak ztratil, zničil, zneužil nebo by nebyl patřičným způsobem využíván, přičemž je nutné připustit její preventivní působení.“¹⁴*

3.8 ŘÍZENÍ POHLEDÁVEK

Pohledávku ovlivňujeme v okamžiku vzniku smlouvy, po celou dobu existence pohledávky až do doby jejího zániku. Existuje celá řada zajišťovacích nástrojů: zaplacení zálohy a její výše, způsob platby je plně v gesci mezi dodavatelem a odběratelem. U pohledávek se zahraničím se používá nástroj pojištění pohledávky, bankovní záruka apod., jsou i další způsoby zajištění jako: zástavní právo, ručitelství závazek, použití směnky, faktoring, forfaiting, notářský zápis, exekuční zápis a jiné.

„Pohledávky také mohou být z obchodních styků či z jiných důvodů (nároky na dotace, odpočty daní, ze zákona, úhrada ztrát společnosti).

Účelovou funkcí je opět optimalizace, zde ovšem velmi sporná. Zřejmě v tomto případě je více na místě minimalizace (ne ale za každou cenu, až na nulovou hodnotu).

¹⁴ MOLÍN, Jan. *Protiprávní jednání z pohledu profesní odpovědnosti auditorů, daňových poradců a účetních*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. str. 188. ISBN 978-80-7357-600-4., strana 162

Základní nástroje řízení pohledávek:

- podmínky prodeje (slevy, zvýhodnění, bonita partnera),
- zajištění pohledávek (směnky, akreditivy, bankovní akceptace),
- informace o partnerech,
- skonta (slevy při promptní platbě),
- využití ukazatelů pohledávek – kupříkladu dle následujícího vztahu

doba obratu pohledávek = inkasní lhůta pohledávek = průměrný stav pohledávek * dny v období : obrat pohledávek (tržby)¹⁵

3.9 POSTOUPENÍ POHLEDÁVEK

V praxi existují dva způsoby postoupení pohledávek: prodej pohledávky nebo vklad pohledávky. Účetní a daňové dopady úplatného postoupení pohledávky závisí na skutečnostech, zda k uvedené pohledávce existují opravné položky nebo se jedná o prodej pohledávky vlastní nebo o prodej pohledávky nabyté postoupením.

Postoupení pohledávek při prodeji a koupi podniku je nutné respektovat ustanovení o postoupení pohledávek. „**Postoupení pohledávek** se řídí ustanovením o postoupení pohledávek. Tato ustanovení jsou v občanskoprávní úpravě, konkrétně v § 524 až 530 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ObčZ“). K postoupení pohledávek není potřeba souhlasu dlužníka, stačí souhlas postupníka - kupujícího a postupitele - prodávajícího. Tyto souhlasy jsou stvrzeny uzavřením smlouvy o prodeji podniku. Postupitel je však povinen bez zbytečného odkladu oznámit dlužníkovi postoupení pohledávky.“¹⁶

¹⁵ KALOUDA, František. *Finanční řízení podniku*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2011. str. 299. ISBN 978-80-7380-315-5., strana 114.

¹⁶ SKÁLOVÁ, Jana; ČOUKOVÁ, Pěva. *Účetní a daňové dopady transakcí v kapitálové společnosti*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009. str. 436. ISBN 978-80-7357-485-7., strana 152.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 INFORMACE O SPOLEČNOSTI

4.1.1 Základní údaje o společnosti

Výpis z obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Hradci Králové, oddíl C, vložka 1816

Datum zápisu: 2. dubna 1992

Obchodní firma: **KENTO, spol. s r. o.**

Sídlo: Hradecká 1107, 506 01 Jičín

Identifikační číslo: 455 38 778

Právní forma: společnost s ručením omezeným

Předmět podnikání: - Velkoobchod

- Maloobchod motorovými vozidly a jejich příslušenstvím

- Zprostředkování obchodu

- Pronájem a půjčování věcí movitých

- Opravy silničních vozidel

Statutární orgán: jednatel: Oldřich Vencel

Společníci: Oldřich Vencel, Slatiny, Miličeves 73

Vklad: 240 000 Kč

Splaceno: 100 %

Obchodní podíl: 40 %

EUROVIT, s. r. o., Štefánikova 376, 500 11 Hradec Králové

Vklad: 360 000 Kč

Splaceno: 100 %

Obchodní podíl: 60 %

Základní kapitál: 600 000 Kč

4.1.2 Založení společnosti

Společnost s ručením omezeným byla založena prohlášením o založení společnosti formou notářského zápisu, který sepsalo státní notářství v Benešově dne 30. 3. 1992 dle zák. č. 513/91 Sb.

4.1.3 Historie společnosti

Společnost založil zakládající společník Ing. Petr Kebus se základním jměním v té době postačujícím ve výši 100 000 Kč. Zakládající společník byl tehdy prvním a jediným jednatelem společnosti. Předmět podnikání společnosti v době založení byl obchodní a zprostředkovatelská činnost ohledně stavebních hmot a materiálu, potravin a zemědělských produktů spotřebního zboží zejména výrobků z plastů, gumy, skla, dřeva, elektroniky, kosmetiky a hygienických potřeb a dále strojírenského zboží, zejména osobních a nákladních automobilů, zemědělských a stavebních strojů a náhradních dílů k nim (netýkala se obchodní a zprostředkovatelské činnosti ohledně zbraní, střeliva a výbušnin). Tak jak běžel čas a společnost se začala vyvíjet, zdokonalovalo se právní prostředí a společnost se vyvíjela, lze určit rok 2002 za důležitý mezník. V tomto roce společnost navýšila základní kapitál na současných 600 000 Kč a v předmětu podnikání zůstaly činnosti velkoobchod, maloobchod motorovými vozidly a jejich příslušenstvím, zprostředkování obchodu, pronájem a půjčování věcí movitých a opravy silničních vozidel. Hlavní a nosnou činností se stávají opravy silničních vozidel a prodej osobních a nákladních automobilů. V rámci prodeje vozidel se společnost vrhla do velmi rizikové oblasti prodej vozidel na leasing ve vlastní režii a ta se jí stala na dlouhou dobu těžkou ekonomickou zátěží. V této době společnost špatně řídila svoje pohledávky, které se postupně stávaly nevymahatelnými. Špatné úvěry, které společnost neplatila, dostaly společnost do platební neschopnosti splácet úvěry a všechny úvěry byly Českou spořitelnou prodány do České konsolidační agentury. Přes všechny pokusy se nepodařilo společnost konsolidovat, až došlo k rozhodnutí společníků v roce 2005, že prodají svoje obchodní podíly. V tomto roce jsem se rozhodl do společnosti investovat, odkoupil 40 % obchodního podílu a odkoupil závazky společnosti za věřiteli. Začala dlouhá a náročná cesta. V roce 2005 již společnost neposkytovala leasingy, prodávala osobní automobily značky Chevrolet a nákladní automobily AVIA. Hlavní

ekonomickou činností jsou opravy nákladních a osobních automobilů všech značek. V průběhu roku 2006 společnost ukončila prodej osobních a nákladních automobilů, soustředila se pouze na opravy vozidel a prodejní prostory pronajala prodejci motocyklů a čtyřkolek. Smluvní nájemce v roce 2010 ukončil nájemní vztah a začíná nová etapa. Ve vedení společnosti je rozhodnuto prodejní prostory využívat na prodej osobních automobilů značek Škoda a SEAT.

4.1.4 Současný předmět podnikání

Hlavním předmětem činnosti společnosti jsou opravy silničních vozidel, kde podíl oprav nákladních automobilů převažuje nad opravami osobních automobilů v poměru 70/30. Doplnkovou činností je prodej osobních automobilů. Společnost má vytvořena tři střediska: zvláště je vedení společnosti, středisko servis a středisko prodej automobilů. Ve vedení společnosti jsou veškeré správní činnosti včetně vedení účetnictví. Středisko servis provádí opravy osobních a nákladních vozidel. Do opravy přijímá nákladní vozidla značek: AVIA, IVECO, Mercedes, MAN, Renault, DAF, Ford, dále do opravy přijímá osobní vozidla značek: BMW, Chevrolet, Daewoo, Škoda, SEAT, Renault, Ford. Středisko prodej osobních automobilů prodává osobní automobily značek Škoda a SEAT.

4.1.5 Zaměstnanci

V současné době společnost řídí jednatel společnosti a ve společnosti celkem pracuje 12 zaměstnanců. Jednatel společnosti je Oldřich Vencel, vedoucím servisu Pavel Kristiňák, dále společnost zaměstnává přejímacího technika, prodejce náhradních dílů, provozní účetní, šest automechaniků, prodejce osobních automobilů a uklízečku. Účetnictví společnosti zpracovává externí účetní, která pracuje na základě živnostenského oprávnění a společnosti fakturuje za své služby.

4.2 POHLEDÁVKY V ÚČETNICTVÍ SPOLEČNOSTI

4.2.1 Účetní program a evidence pohledávek v účetnictví

Společnost používá k vedení účetnictví účetní software STEREO 2012, který je určen menším a středním podnikům na vedení účetnictví nebo daňové evidence podnikatelů. Tento program mohou využívat i nevýdělečné organizace. STEREO 2012 je kompletní ekonomický systém pro podnikatele, malé firmy nebo profesionální účetní. Program obsahuje veškeré agendy potřebné k přehlednému vedení účetnictví nebo daňové evidence jako sledování hotovosti a bankovních účtů, fakturaci, personalistiku a mzdy, evidenci majetku a další. Přímo z programu je možno elektronicky podávat formuláře na úřady nebo je elektronicky podepisovat. K dispozici je 700 připravených sestav a přes 2000 formulářů a vzorových dokumentů (smlouvy, žádosti, potvrzení, podání a další). Každá sestava jde uložit do PDF, elektronicky podepsat a odeslat e-mailem nebo do datové schránky přímo z programu.

Účtování pohledávek společnost provádí na syntetické účty a k nim má vytvořeny účty analytické. Účtováno je převážně ve 3. třídě – Zúčtovací vztahy. K rozvahovému dni 1. 1. 2011 měla společnost v evidenci neuhrazené pohledávky v celkové výši 4 702 280,24 Kč. Z celkové výše pohledávek představují pohledávky ve výši 1 954 851 Kč pohledávky z běžné obchodní činnosti a jsou ve splatnosti nebo po splatnosti ve lhůtě do 6 měsíců (vyjma zůstatku dvou pohledávek ve výši 44 790 Kč, které jsou po splatnosti delší než 6 měsíců). Účtování pohledávek z běžné obchodní činnosti je zachyceno v účetnictví na analytických účtech 311010, 311020 a 311021. Ostatní pohledávky v celkové hodnotě 2 747 429,24 Kč jsou po splatnosti delší než 36 měsíců, z nichž jsou některé promlčené, některé nepromlčené (probíhají soudní a exekuční řízení). Tyto pohledávky jsou zachyceny v účetnictví na analytickém účtu 311000, 311200 a syntetickém účtu 315. Jejich vznik je datován z doby let 2001 až 2002, kdy společnost koupila část podniku společnosti H. U. K. SERVICE spol. s r.o., na základě smlouvy o prodeji části podniku ze dne 29. března 2002.

4.2.2 Pohledávky v rozvaze

V následujícím přehledu jsem zaznamenal výše pohledávek vždy ke konci účetního období v letech 2007 – 2010. Při zpracování přehledu jsem vycházel z rozvahy za jednotlivé roky. Uvedené hodnoty jsou v netto hodnotách v tisících Kč.

označení	název aktiva	2007	2008	2009	2010
A.	Pohledávky za upsaný kapitál	0	0	0	0
C.	Oběžná aktiva	7 254	7 202	6 589	7 526
C. II.	Dlouhodobé pohledávky (součet C. III .1. až 8.)	0	0	0	0
C. II.	1. Pohledávky z obchodních vztahů	0	0	0	0
	2. Pohledávky – ovládající a řídicí osoba	0	0	0	0
	3. Pohledávky - podstatný vliv	0	0	0	0
	4. Pohledávky za společníky, členy ...	0	0	0	0
	5. Dlouhodobé poskytnuté zálohy	0	0	0	0
	6. Dohadné účty aktivní	0	0	0	0
	7. Jiné pohledávky	0	0	0	0
	8. Odložená daňová pohledávka	0	0	0	0
C. III.	Krátkodobé pohledávky (součet C. III. 1. až 9.)	3 804	4 005	3 757	4 702
C. III.	1. Pohledávky z obchodních vztahů	3 747	3 944	3 751	4 702
	2. Pohledávky – ovládající a řídicí osoba	0	0	0	0
	3. Pohledávky – podstatný vliv	0	0	0	0
	4. Pohledávky za společníky, členy ...	28	28	0	0
	5. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	0	0	0	0
	6. Stát – daňové pohledávky	0	0	0	0
	7. Krátkodobé poskytnuté zálohy	26	26	3	0
	8. Dohadné účty aktivní	0	4	0	0
	9. Jiné pohledávky	3	3	3	0
D. I.	Časové rozlišení	3	0	3	0
D. I.	1. Náklady příštích období	3	0	3	0
	2. Komplexní náklady příštích	0	0	0	0
	3. Příjmy příštích období	0	0	0	0

Zdroj: práce autora, z účetnictví společnosti

Z údajů v přehledu lze vyčíst, že veškeré pohledávky jsou krátkodobé, tvořené pohledávkami z obchodních vztahů. Dlouhodobé pohledávky ani pohledávky za upsaný kapitál společnost nemá.

4.2.3 Pohledávky z obchodních vztahů

Pohledávky z obchodních případů tvoří prakticky 100 % pohledávek ve společnosti. Celkový roční obrat za poslední čtyři účetní období se pohybuje v rozsahu od deseti do dvanácti miliónů Kč, o tomto obratu společnost účtuje na základě vystavených faktur na účtu 311 – Pohledávky z obchodních vztahů – odběratelé, u kterého společnost vede analytickou evidenci a její využití je následující:

311000 – Odběratelé – staré pohledávky z leasingu

311010 – Odběratelé – pohledávky z činnosti středisek správa a prodej automobilů

311020 – Odběratelé – pohledávky z činnosti střediska servisu

311021 – Odběratelé – pohledávky z prodeje náhradních dílů (součást servisu)

311200 – Odběratelé – pohledávky ze smlouvy o koupi části podniku

Vytvoření analytické evidence, její používání a rozdělení je pro společnost dostačující a nedoporučuji v současné době její další rozšíření.

Dále společnost historicky využívá účet 315 – Ostatní pohledávky, na kterém jsou zaznamenané staré smluvní pokuty a náhrady za nesplnění podmínek z uzavřených leasingových smluv.

4.2.4 Pohledávky ve splatnosti a po splatnosti

V minulosti byla ve společnosti vedena evidence pohledávek, ale nikdo nepracoval s nástrojem na vymáhání pohledávek. Situace se změnila změnou vlastníka v závěru roku 2005. Od této doby již účetní jednotka evidenci pohledávek důkladně sleduje a pracuje s nástroji na vymáhání neuhrazených pohledávek. U jednotlivých pohledávek odpovědný pracovník sleduje dobu splatnosti a v případě, že již uplynula doba splatnosti, je jeho povinností zjistit důvod neuhrazení pohledávky. Po ujištění se od dlužníka, proč došlo k nezaplacení pohledávky, je zvolena strategie vymáhání dlužné částky od dlužníka a souběžně je přijato opatření, zda budou od problémového dlužníka přijímána auta do opravy nebo budou poskytovány služby v oblasti pronájmu věcí movitých (automobilů). V současné době, kdy se v ekonomice projevuje dopad ekonomické a finanční krize, narůstá doba prodlení při úhradě pohledávek a tyto jsou běžně hrazeny dlužníky i ve lhůtě delší než 180 dnů po

splatnosti. Po této době je dlužník písemně vyzván k úhradě pohledávky a je mu stanovena přiměřená doba na úhradu dlužné částky. Obvykle je tato doba stanovena na 10 dnů od data doručení upomínky. V případě, že ani po písemné výzvě nedojde k úhradě dlužné částky, je vymáhání předáno právnímu zástupci společnosti, který již vymáhá dlužnou částku s příslušenstvím soudní cestou s návrhem na platební rozkaz. Ve společnosti není ve vnitřních předpisech zakotveno, jak postupovat v případě, že nedojde v určité době k zaplacení pohledávky. Ke každé jednotlivé neuhrazené pohledávce je zvolen individuální přístup tak, aby nebyla ohrožena možnost další spolupráce s jednotlivým odběratelem. Ve společnosti není možnost uplatnit zápočet pohledávek, který by tím pádem snižoval rizika spojená s neuhrazením pohledávek. Odběratelé společnosti nejsou dodavateli a není vytvořen základní předpoklad pro započtení pohledávek a závazků. Od roku 2006, kdy jsou pravidelně a přísně sledovány úhrady pohledávek se objevilo pouze několik vzácných případů, kdy nedošlo k úhradě dlužné částky faktury.

Opravné položky k pohledávkám podle ZoR

Společnost nevyužívala v minulých účetních obdobích možnosti vytvoření účetních ani zákonných opravných položek podle ZoR u pohledávek po lhůtě splatnosti.

Odpis pohledávek z daňového a účetního pohledu

U nedobytných pohledávek společnost nevyužívala daňového nebo účetního odpisu.

Přehled pohledávek po lhůtě splatnosti k 1. 1. 2011

Z podkladů ve společnosti jsem zpracoval celkový stav pohledávek ve splatnosti a po splatnosti dle stavu k 1. 1. 2011.

kategorie pohledávky		částka v Kč
do splatnosti		588 967,00
po splatnosti	do 180 dní	1 075 860,00
	181 - 365 dní	257 234,00
	nad 12 měsíců	0,00
	nad 24 měsíců	32 790,00
	nad 36 měsíců	2 747 429,24
CELKEM		4 702 280,24

Zdroj: práce autora, z účetnictví společnosti

Z uvedeného přehledu je zřejmé, že největší sumu tvoří pohledávky po splatnosti nad 36 měsíců a jedná se o pohledávky, které jsou z větší části promlčené, některé jsou

u soudu, u některých probíhají exekuce a u některých došlo k zániku společnosti a k výmazu z OR. K pohledávkám po splatnosti, společnost nevytvářela do tohoto data opravné položky. Pohledávky po splatnosti nad 36 měsíců představují sumu souboru mnoha pohledávek za mnoha dlužníky. Všechny analyzované pohledávky jsou složeny z pohledávek na účtu 311 – Odběratelé a 315 – Ostatní pohledávky.

4.2.5 Vykazování opravných položek v rozvaze

Brutto hodnota vyjadřuje jmenovitou hodnotu pohledávky (historickou cenu). Účetní závěrka musí podávat věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace. Toto věrně a poctivě zobrazuje netto hodnota pohledávek, která vznikne odečtením opravných položek (sloupec korekce) od brutto hodnoty. K částce uvedené ve sloupci korekce společnost dojde výpočtem tak, že sečte všechny opravné položky vytvořené v účetním období. Částka se uvádí v minusové hodnotě, snižuje hodnotu pohledávky.

4.2.6 Účtování opravných položek a odpisů pohledávek

Společnost se k 1. 1. 2011 nezabývala tvorbou opravných položek ani odpisem pohledávek. Pro zahájení tvorby a účtování opravných položek k nepromlčeným pohledávkám a odpisu pohledávek navrhuji vytvoření analytické evidence takto:

Účet 391 – Opravná položka k pohledávkám, vytvoření analytických účtů:

391800 – opravná položka k pohledávkám podle ZoR § 8

391801 - opravná položka k pohledávkám podle ZoR § 8a

391803 - opravná položka k pohledávkám podle ZoR § 8c

Účet 546 – Odpis pohledávek, vytvoření analytické evidence:

546001 – Odpis pohledávek daňově účinných

546999 - Odpis pohledávek daňově neúčinných

U účtu 546 navrhuji analytickou evidenci z důvodu lepší srozumitelnosti a přehlednosti, aby společnost měla přehled o tom, která hodnota na těchto účtech je daňově účinným nákladem a která je daňově neúčinným nákladem.

Účet 558 – Změna stavu zákonných opravných položek, vytvoření analytické evidence:

558800 – Změna stavu zákonných opravných položek podle ZoR § 8

558801 – Změna stavu zákonných opravných položek podle ZoR § 8a

558803 – Změna stavu zákonných opravných položek podle ZoR § 8c

Účet 559 – Změna stavu účetních opravných položek

Již z názvu tohoto účtu je jasné, že se jedná o účet, na kterém se účtují daňově neuznatelné opravné položky. Není tedy nutné vytvářet analytickou evidenci.

Na odepsané pohledávky navrhuji zavést sešit, ve kterém bude prováděna evidence již odepsaných pohledávek a zároveň je vhodné tyto pohledávky účtovat na podrozvahových účtech účtové skupiny 75 – 79.

Navrhuji vytvoření vnitřního předpisu, podle kterého by společnost vždy po uplynutí doby 180 dní od doby splatnosti pohledávky, měla zahájit soudní řízení proti dlužníkovi. Soudní řízení je proces často velmi zdlouhavý a někdy náklady a čas s tím spojené jsou často odrazující. Ze zkušeností vím, že soudy platební rozkazy vyřizují často ve velmi krátké lhůtě, ale dochází k odvolání dlužníka proti platebnímu rozkazu a tím je protahována doba na získání platby od dlužníka. Z tohoto důvodu navrhuji na zvážení o úpravu vnitřních předpisů, kdy by společnost vystavené faktury opatřila rozhodčí doložkou. V některých případech je rozhodčí řízení rychlejší a pružnější než řízení soudní cestou. Proti rozhodčímu řízení se nedá odvolat, rozhodčí nález nabývá právní moci doručením stranám sporu a je ihned vykonatelný. V praxi to znamená, že úspěšná strana ihned podává návrh na nařízení exekuce. Velkým přínosem jsou i nižší náklady než při soudním řízení.

4.2.7 Pohledávky v cizí měně

Společnost neobchoduje se zahraničím, tudíž nemá pohledávky v cizí měně.

4.2.8 Pohledávky za zaměstnanci

V účetní evidenci nejsou pohledávky za zaměstnanci.

4.3 TVORBA OPRAVNÝCH POLOŽEK K POHLEDÁVKÁM A ODPIS POHLEDÁVEK

4.3.1 Analýza stavu pohledávek k 1. 1. 2011

Pohledávky jsem podrobil analýze podle analytických účtů vzestupně a u všech pohledávek po splatnosti jsem nejprve zjistil důvod vzniku pohledávky, stav pohledávky, je-li nepromlčená nebo promlčená. Po vyhodnocení těchto dvou ukazatelů jsem rozhodl, zda je k pohledávce možno vytvořit zákonnou opravnou položku dle zákona o rezervách a v jaké výši.

4.3.2 Pohledávky na analytickém účtu 311000

Souhrnný stav pohledávek na analytickém účtu 311000 k 1. 1. 2011 je celkem 1 504 674,70 Kč. Jedná se o soubor pohledávek za 29 dlužníky, z nichž někteří dlužníci mají za společností pohledávek více. Jedná se o velký soubor pohledávek, které jsou z větší části promlčené, ostatní jsou u soudu a u některých probíhají exekuce, je nutné jim věnovat největší pozornost z pohledu účetnictví a daní.

1 - JLH-05 s.r.o. „v likvidaci“

Jedná se o tři nepromlčené pohledávky, u kterých je prováděna exekuce, jež byla zastavena a není žádná šance na vymožení dlužné částky.

U pohledávky 1 a 2 navrhuji vytvořit zákonnou opravnou položku dle § 8a ZoR ve výši 100 % z rozvahové hodnoty pohledávky, rozvahová hodnota pohledávek v okamžiku vzniku nepřesáhla částku 200 000,- Kč a od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než 36 měsíců. U pohledávky 3 nelze tvořit zákonnou opravnou položku, jelikož se jedná o smluvní pokutu.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	důvod vzniku pohledávky	tvorba opravné položky					
				ano/ /nelze	ZoR dle §	%	Kč	MD	D
1	31. 3. 2003	1 220,00	předmět leasingu	ano	8a	100	1 220,00	558801	391801
2	20. 10. 2004	25 909,00	prodej materiálu	ano	8a	100	25 909,00	558801	391801
3	23. 8. 2004	19 863,00	smluvní pokuta	nelze					

Zdroj: práce autora

Vzhledem k tomu, že není žádná šance na uspokojení věřitelů z exekuce a exekuce byla pro nemajetnost dlužníka zastavena, v další účetní operaci navrhuji zrušení vytvořených opravných položek a následný odpis pohledávky 1 a 2 jako daňově účinný náklad podle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP, pohledávky 3 jako daňově neúčinný náklad.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	zrušení opravné položky			odpis pohledávky		
			Kč	MD	D	Kč	MD	D
1	31. 3. 2003	1 220,00	1 220,00	391801	558801	1 220,00	546001	311000
2	20. 10. 2004	25 909,00	25 909,00	391801	558801	25 909,00	546001	311000
3	23. 8. 2004	19 863,00				19 863,00	546999	311000

Zdroj: práce autora

2 – Soubor pohledávek za devatenácti dlužníky

Pohledávka za dlužníkem Huňka Jiří, Chvaleč 193, s datem splatnosti 30. 6. 2003 ve výši 9 275,- Kč vzniklá prodejem předmětu leasingu, je promlčená.

Soubor šesti pohledávek za dlužníkem Bezstarosti Vladislav, Štikov 66, Nová Paka složený z leasingových splátek a předmětu prodeje leasingu s datem splatnosti od 20. 3. 2004 do 10. 3. 2006 ve výši 19 242,- Kč, je promlčený.

Soubor jedenácti pohledávek za dlužníkem Remeta Jiří, složený z leasingových splátek a smluvní pokuty s datem splatnosti od 10. 7. 2002 do 30. 4. 2003 v celkové výši 79 058,- Kč, je promlčený.

První pohledávka za dlužníkem Šatný Jiří, s datem splatnosti dne 10. 7. 2002 na částku 2 794,20 Kč, vzniklá leasingové splátky je promlčená a druhá pohledávka s datem splatnosti dne 31. 1. 2004 ve výši 326 108,- Kč, vzniklá prodejem předmětu leasingu je promlčená.

Soubor pěti pohledávek za dlužníkem Šulan Miroslav, složený z leasingových splátek s datem splatnosti od 10. 1. 2002 do 10. 5. 2002 ve výši 27 270,- Kč, je promlčený.

Soubor čtyř pohledávek za dlužníkem Šír Miloš, který tvoří leasingové splátky se splatností od 10. 1. 2002 do 10. 4. 2002 ve výši 24 448,- Kč, je promlčený. Dlužník byl sice dne 15. 4. 2002 pravomocně odsouzen s povinností nahradit škodu, ale pohledávky nebyly soudně vymáhány a v rozsudku soudu není jednoznačně uvedeno, že se jedná o škodu z uvedených pohledávek.

Soubor devatenácti pohledávek za dlužníkem Potoč Miroslav, složený

z nezaplacených leasingových splátek s datem splatnosti v období od 10. 7. 2002 do 10. 1. 2004 ve výši 53 501,- Kč, je promlčený.

Pohledávka za dlužníkem Hanč Petr, s datem splatnosti 10. 3. 2002 ve výši 3 269,- Kč vzniklá z nedoplatené leasingové splátky v zůstatkové hodnotě 1 148,- Kč, je promlčená a druhá pohledávka s datem splatnosti 10. 4. 2002 ve výši 3 269,- Kč vzniklá z nezaplacené leasingové splátky, je promlčená.

Soubor devíti pohledávek za dlužníkem Surmay Pavel, složený z nezaplacených leasingových splátek s datem splatnosti v období od 10. 7. 2003 do 10. 3. 2004 v celkové výši 12 795,- Kč, je promlčený.

Soubor dvou pohledávek za dlužníkem Hageman, složený z nezaplacených faktur za náhradní díly s datem splatnosti dne 11. 10. 2001 a 9. 3. 2002 v celkové výši 53 132,40 Kč, je promlčený.

Soubor dvou pohledávek za dlužnicí Hořeňovská, složený z nezaplacených faktur za díly s datem splatnosti 10. 6. 2002 v celkové výši 14 434,- Kč, je promlčený.

Soubor tří pohledávek za dlužníkem Malkus Zdeněk, složený z nezaplacených leasingových splátek s datem splatnosti za období od 10. 1. 2002 do 10. 3. 2002 v celkové výši 29 189,- Kč, je promlčený.

Soubor dvou pohledávek za dlužníkem Bofa, složený z nezaplacených faktur za díly s datem splatnosti dne 10. 12. 2001 v celkové výši 25 000,- Kč, je promlčený.

Soubor dvou pohledávek za dlužníkem Sekot, složený z nezaplacených smluvních pokut s datem splatnosti dne 9. 3. 2005 v celkové výši 376 209,- Kč, je promlčený.

Pohledávka za dlužníkem Karlík Zdeněk, za opravu osobního automobilu s datem splatnosti 29.10.2004 na částku 6 000,- Kč, je promlčená.

Pohledávka za dlužníkem Moravec, za opravu osobního automobilu s datem splatnosti 27. 12. 2001 na částku 8 492,70 Kč, je promlčená.

Pohledávka za dlužníkem Marvel, za opravu osobního automobilu s datem splatnosti 30. 8. 2005 na částku 5 790,- Kč, je promlčená.

Pohledávka za dlužníkem Mgr. Zdeněk Spalovský, za opravu osobního automobilu s datem splatnosti 10. 11. 2001 na částku 3 259,- Kč, je promlčená.

Pohledávka za dlužníkem VTK – bel, s.r.o. „v likvidaci“, za opravu osobního

automobilu s datem splatnosti 27. 12. 2001 na částku 2 433,90 Kč, je promlčená.

Ke všem výše uvedeným pohledávkám v minulosti nebyly tvořeny žádné opravné položky, pohledávky jsou promlčené. Nelze k pohledávkám tvořit zákonné opravné položky. Z těchto důvodů navrhuji u celého souboru pohledávek vytvořit odpis zůstatku pohledávek v celkové výši 1 082 848,20 Kč jako daňově neúčinný náklad MD 546999, D 311000.

3 – Pochybová Vlasta, Struha 794

Pohledávka s datem splatnosti 31. 10. 2003 ve výši 198 858,- Kč vzniklá prodejem předmětu leasingu není promlčená, je exekučně vymáhána. Do dne 31. 12. 2010 bylo soudním exekutorem vymoženo 33 699,- Kč. K datu 1. 1. 2011 byl zůstatek pohledávky 165 159,- Kč, k pohledávce nebyly vytvořeny žádné opravné položky. V květnu 2011 soudní exekutor zaslal další část, kterou vymohl na dlužnici ve výši 13 200,- Kč. K 31. 12. 2011 je tedy zůstatek nesplacené pohledávky ve výši 151 959,- Kč. U pohledávky navrhuji vytvořit zákonnou opravnou položku dle § 8a ZoR ve výši 100 % ze zůstatkové hodnoty pohledávky, rozvahová hodnota pohledávky v okamžiku vzniku nepřesáhla částku 200 000,- Kč a od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než 36 měsíců.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	důvod vzniku pohledávky	tvorba opravné položky					
				ano/ /nelze	ZoR dle §	%	Kč	MD	D
1	31. 10. 2003	151 959,00	předmět leasingu	ano	8a	100	151 959,00	558801	391801

Zdroj: práce autora

4 – Kendík Dušan, Ruská 1413, Nová Paka

Soubor pěti pohledávek složený z nezaplacených leasingových splátek s datem splatnosti v období od 10. 8. 2005 do 10. 12. 2005 v celkové výši 38 860,- Kč není promlčený, dlužník byl pravomocně odsouzen a na základě rozsudku Okresního soudu v Jičíně byl na dlužníka podán návrh na zahájení exekuce. Exekuční řízení je vedeno pod sp. zn.: 083 EX 161/08 Exekutorským úřadem v Náchodě JUDr. Kamilem Součkem, soudním exekutorem. Právní moc exekuce ze dne 24. 4. 2008. V minulosti k uvedeným pohledávkám nebyly tvořeny žádné opravné položky. Již dne 11. 12. 2008 bylo možné vytvořit zákonné opravné položky k pohledávkám dle § 8a ZoR ve výši 100 % ze zůstatkové hodnoty pohledávek ke všem pěti pohledávkám, rozvahová hodnota pohledávky v okamžiku vzniku nepřesáhla částku 200 000,- Kč a

od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než 36 měsíců.

Soudní exekutor ve své zprávě informoval společnost o probíhající exekuci takto: ani přes opakovaná šetření není znám exekučně postižitelný majetek, stále vede předcházející exekuce, ve kterých nebylo nic vymoženo. Vzhledem ke sdělení exekutora a ke skutečnostem, že k uvedeným pohledávkám nebyly zákonné opravné položky vytvořeny, navrhuji jejich vytvoření dle § 8a ZoR ve výši 100 % z rozvahové hodnoty pohledávek ke všem pěti pohledávkám.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	důvod vzniku pohledávky	tvorba opravné položky					
				ano/ /nelze	ZoR dle §	%	Kč	MD	D
1	10. 8. 2005	7 772,00	leasingová splátka	ano	8a	100	7 772,00	558801	391801
2	10. 9. 2005	7 772,00	leasingová splátka	ano	8a	100	7 772,00	558801	391801
3	10. 10. 2005	7 772,00	leasingová splátka	ano	8a	100	7 772,00	558801	391801
4	10. 11. 2005	7 772,00	leasingová splátka	ano	8a	100	7 772,00	558801	391801
5	10. 12. 2005	7 772,00	leasingová splátka	ano	8a	100	7 772,00	558801	391801

Zdroj: práce autora

5 – Daniel Jakub

Pohledávka s datem splatnosti 29. 10. 2004 ve výši 82 590,- Kč, která vznikla vyúčtováním smluvní pokuty. Dlužník v minulosti smluvní pokutu splácel a na částečných splátkách uhradil 43 274,- Kč. Pak splátky neplatil a zůstatek pohledávky činí 39 676,- Kč. Na zůstatkovou hodnotu pohledávky byla v minulosti podána soudní žaloba na vydání platebního rozkazu. Dlužník namítl promlčení pohledávky a po konzultaci s právním zástupcem společnosti, byl učiněn právní úkon, ve kterém byla žaloba vzata zpět. Zůstatková hodnota pohledávky je tedy promlčená a nelze k ní tvořit zákonnou opravnou položku. Navrhuji odpis zůstatku pohledávky v celkové výši 39 676,- Kč jako daňově neúčinný náklad MD 546999, D 311000.

6 – Muller Petr, Roveň 69

Pohledávka s datem splatnosti 4. 6. 2004 na částku 7 802,- Kč za náhradní díly k automobilům.

Z důvodu nezaplacení pohledávky byl dne 14. 6. 2005 podán návrh na vydání platebního rozkazu, který nabyl právní moci. Dlužník pohledávku nezaplatil, společnost prostřednictvím právního zástupce podala návrh na exekuci majetku dlužníka, kterou vede Exekutorský úřad v Hradci Králové JUDr. Marcela Dvořáčková sp. zn.: 19 EX 279/06. Na majetek dlužníka byl dne 23. 8. 2007 vyhlášen konkurz

Krajským soudem v Hradci Králové č. j.: 41 K 35/2007-23, který není skončen. Dle sdělení právního zástupce společnosti bylo zjištěno, že konkurz bude skončen do června 2012 a po skončení konkurzu bude pokračovat exekuce. V případě, že je na dlužníka vyhlášen konkurz, exekuce se neprovádí, neběží ani promlčecí doba. Již v roce 2007 měla společnost vytvořit zákonnou opravnou položku. Z uvedeného je jasné, že pohledávka není promlčená, v okamžiku vzniku nepřesáhla rozvahová hodnota částku 200 000,- Kč a od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než 36 měsíců. Vzhledem k tomu, že společnost nevyužila možnosti vytvoření zákonné opravné položky v minulosti, navrhuji vytvoření zákonné opravné položky dle § 8a ZoR ve výši 100 % z rozvahové hodnoty pohledávky.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	důvod vzniku pohledávky	tvorba opravné položky					
				ano/ /nelze	Zor dle §	%	Kč	MD	D
1	4. 6. 2004	7 802,00	náhradní díly	ano	8a	100	7 802,00	558801	391801

Zdroj: práce autora

7 – Koreš Stanislav, Střední 1720/5, Hradec Králové

Na této pohledávce chci zdokumentovat, kolik právních, soudních, exekučních a jiných úkonů bylo již provedeno a výsledek je v nedohlednu, jak je zřejmé z informace získané od soudního exekutora.

Pohledávka s datem splatnosti 15. 9. 2004 na částku 37 876,- Kč za náhradní díly k automobilům.

Z důvodu nezaplacení pohledávky byla právním zástupcem společnosti 20. 4. 2006 podána žaloba o zaplacení částky 37 876,- Kč s příslušenstvím s návrhem na vydání platebního rozkazu. Okresní soud v Hradci Králové dne 16. 5. 2006 vydal platební rozkaz č. j.: 26 Ro 1556/2006-10, který byl zrušen usnesením Okresního soudu v Hradci Králové dne 14. 3. 2007 pod č. j.: 26 Ro 1556/2006-28. Okresní soud v Hradci Králové v odůvodnění rozsudku uvedl: shora uvedený platební rozkaz se nepodařilo doručit do vlastních rukou žalovanému. Podle § 173 odst. 2 o.s.ř. byl proto platební rozkaz zrušen. Po právní moci uvedeného usnesení bylo ve věci nařízeno jednání. Na jednání bylo konstatováno, že se k jednání bez omluvy nedostavil žalovaný, ačkoliv byl řádně a včas předvolán spolu s upozorněním na možnost vydání rozsudku pro zmeškání. Na tomto jednání Okresní soud v Hradci Králové rozhodl a vyhlásil rozsudek pro zmeškání pod č. j.: 17 C 103/2007-37, kdy

žalovaný měl povinnost do tří dnů od právní moci rozsudku zaplatit pohledávku.

Dlužník pohledávku nezaplatil, společnost prostřednictvím právního zástupce podala návrh na nařízení exekuce k Okresnímu soudu v Hradci Králové. Usnesením Okresního soudu v Hradci Králové dne 13. 3. 2008 pod č. j.: 18 Nc 8520/2008-8 byl provedením exekuce pověřen soudní exekutor JUDr. Kamil Souček, Exekutorský úřad Náchod, který exekuci vede pod sp. zn.: 083 EX 181/08. Soudním exekutorem společnosti sdělil, že na majetek povinného (v našem případě dlužníka) je nařízeno 12 jiných exekucí, suma vymáhaných jistin dosahuje částky 400 000,- Kč a soudnímu exekutorovi není znám exekučně postižitelný majetek. Společnost již v době, kdy byla pohledávka 36 měsíců po splatnosti, mohla tvořit zákonnou opravnou položku ve výši 100 %. Nebyla vytvořena. Pohledávka není promlčená, v okamžiku vzniku nepřesáhla rozvahová hodnota pohledávky částku 200 000,- Kč a od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než 36 měsíců. Navrhuji vytvoření zákonné opravné položky dle § 8a ZoR ve výši 100 % z rozvahové hodnoty pohledávky.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	důvod vzniku pohledávky	tvorba opravné položky					
				ano/ /nelze	ZoR dle §	%	Kč	MD	D
1	15. 9. 2004	37 876,00	náhradní díly	ano	8a	100	37 876,00	558801	391801

Zdroj: práce autora

8 – Jiří Hanák, Pampelišková 510, Trutnov

Pohledávka s datem splatnosti 16. 2. 2004 na částku 38 390,- Kč za náhradní díly k automobilům.

Z důvodu nezaplacení pohledávky byl právním zástupcem společnosti podán návrh na vydání platebního rozkazu. Okresní soud v Trutnově dne 7. 6. 2006 vydal platební rozkaz č. j.: 36 Ro 1218/2006-11, který nabyl právní moci.

Dlužník pohledávku nezaplatil, společnost prostřednictvím právního zástupce podala návrh na nařízení exekuce k Okresnímu soudu v Trutnově. Usnesením Okresního soudu v Trutnově č. j.: 31 Nc 3999/2006-8 byl provedením exekuce pověřen soudní exekutor JUDr. Marcela Dvořáčková, Exekutorský úřad Hradec Králové, kde je exekuce vedena pod sp. zn. 19 EX 909/06. Dle sdělení exekutorského úřadu jsou dlužníkovi nařízeny srážky ze mzdy a v roce 2012 provede soudní exekutor průběžné vyúčtování exekuce. Společnost již v době, kdy byla pohledávka 36 měsíců po splatnosti dne 17. 2. 2007, mohla vytvořit zákonnou opravnou položku ve výši 100 %.

Nebyla vytvořena. Pohledávka není promičená, v okamžiku vzniku nepřesáhla rozvahová hodnota pohledávky částku 200 000,- Kč a od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než 36 měsíců. Navrhují vytvoření zákonné opravné položky dle § 8a ZoR ve výši 100 % z rozvahové hodnoty pohledávky.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	důvod vzniku pohledávky	tvorba opravné položky					
				ano/ /nelze	ZoR dle §	%	Kč	MD	D
1	16. 2. 2004	38 390,00	náhradní díly	ano	8a	100	38 390,00	558801	391801

Zdroj: práce autora

9 – Martin Staněk, Luční 464, Semily

Pohledávka za opravu nákladního automobilu AVIA s datem splatnosti 3. 5. 2004 na částku 18 386,- Kč.

Z důvodu nezaplacení pohledávky byl právním zástupcem společnosti 16. 6. 2005 podán návrh na vydání platebního rozkazu. Okresní soud v Semilech vydal na dlužníka dne 28. 6. 2005 platební rozkaz č. j.: Ro 820/2005-9, který nabyl právní moci dne 9. 8. 2005.

Dlužník pohledávku nezaplatil, společnost prostřednictvím právního zástupce podala návrh na nařízení exekuce k Okresnímu soudu v Semilech. Usnesením Okresního soudu v Semilech č. j.: 9 Nc 1305/2008-9 byl provedením exekuce pověřen soudní exekutor JUDr. Kamil Souček, Exekutorský úřad Náchod, který exekuci vede pod sp. zn.: 083 EX 209/08. Soudním exekutorem bylo sděleno, že: dosud vymožena částka, která nepokrývá ani výdaje exekutora. V současné době probíhají srážky ze mzdy ve výši cca 1 000,- Kč měsíčně. Je reálná šance na vymožení dlužné částky. Společnost již v době, kdy byla pohledávka 36 měsíců po splatnosti 4. 5. 2007, mohla tvořit zákonnou opravnou položku ve výši 100 %. Nebyla tvořena. Pohledávka není promičená, v okamžiku vzniku nepřesáhla rozvahová hodnota pohledávky částku 200 000,- Kč a od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než 36 měsíců. Navrhují vytvoření zákonné opravné položky dle § 8a ZoR ve výši 100 % z rozvahové hodnoty pohledávky.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	důvod vzniku pohledávky	tvorba opravné položky					
				ano/ /nelze	ZoR dle §	%	Kč	MD	D
1	3. 5. 2004	18 386,00	oprava automobilu	ano	8a	100	18 386,00	558801	391801

Zdroj: práce autora

10 – Petr Schreier, Volanice 24

Dvě pohledávky za opravu nákladního automobilu Mercedes. Pohledávka 1 s datem splatnosti dne 11. 8. 2006 na částku 11 128,50 Kč a pohledávka 2 s datem splatnosti dne 23. 8. 2006 na částku 1 087,- Kč.

Z důvodu nezaplacení obou pohledávek byl společností 4. 4. 2007 podán návrh na vydání platebního rozkazu. Okresní soud v Jičíně dne 20. 4. 2007 vydal platební rozkaz č. j.: 28 Ro 535/2007-15, který nabyl právní moci dne 23. 5. 2007.

Dlužník pohledávky nezaplatil, společnost prostřednictvím právního zástupce podala návrh na nařízení exekuce k Okresnímu soudu v Jičíně. Usnesením dne 21. 1. 2008 pod č. j.: 3 Nc 4031/2008-4 byl provedením exekuce pověřen soudní exekutor Mgr. Jaromír Franc, Exekutorský úřad Jičín, který předmětnou exekuci na dlužníka vede pod sp. zn.: 023 EX 343/08.

Soudním exekutorem bylo společnosti sděleno, že: dosud je vymožena částka, která nepokrývá ani výdaje exekutora. Společnost již v době, kdy byly pohledávky 36 měsíců po splatnosti 24. 8. 2009, mohla k pohledávkám tvořit zákonnou opravnou položku ve výši 100 %. Nebyla tvořena. Pohledávky nejsou promlčené, v okamžiku vzniku nepřesáhla rozvahová hodnota pohledávek částku 200 000,- Kč a od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než 36 měsíců. Navrhuji vytvoření zákonné opravné položky dle § 8a ZoR ve výši 100 % z hodnoty pohledávek.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	důvod vzniku pohledávky	tvorba opravné položky					
				ano/ /nelze	Zor dle §	%	Kč	MD	D
1	11. 8. 2006	11 128,50	oprava automobilu	ano	8a	100	11 128,50	558801	391801
2	23. 8. 2006	1 087,00	oprava automobilu	ano	8a	100	1 087,00	558801	391801

Zdroj: práce autora

11 – W. O. K. Holding, a.s. „v likvidaci“, Vážní 460, Hradec Králové

Pohledávka za opravu nákladního automobilu AVIA s datem splatnosti 3. 5. 1999 na částku 16 470,- Kč.

Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové dne 19. 11. 1999, č. j. 46 K 228/99-184, byl prohlášen konkurz na majetek dlužníka. Společnost měla pohledávku přihlášenu v konkurzu. Konkurz probíhal velmi dlouhou dobu, když se správce konkurzní podstaty musel vypořádat s náročným postupem.

Podáním doručeným soudem dne 8. 10. 2009 předložil správce konkurzní podstaty konečnou zprávu spolu s vyúčtováním. Dne 30. 6. 2011 Krajský soud v Hradci Králové rozhodl ve věci konkurzu na majetek úpadce, o rozvrhu zpeněženého majetku z konkurzní podstaty Rozvrhovým usnesením č. j.: 46 K 228/99-1393, které nabylo právní moci 2. 8. 2011. Společnost obdrží 2 738,- Kč.

Pohledávka není promlčená, v okamžiku vzniku nepřesáhla rozvahová hodnota pohledávky částku 200 000,- Kč a od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než 36 měsíců. Žádné zákonné opravné položky nebyly k této pohledávce tvořeny. Na základě rozvrhového usnesení správce konkurzní podstaty navrhuji vytvoření zákonné opravné položky dle § 8a ZoR ve výši 100 % z rozvahové hodnoty pohledávky dne 2. 8. 2011.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	důvod vzniku pohledávky	tvorba opravné položky 2. 8. 2011					
				ano/ /nelze	ZoR dle §	%	Kč	MD	D
1	3.5.1999	16 470,00	oprava automobilu	ano	8a	100	16 470,00	558801	391801

Zdroj: práce autora

Zaslání částky od správce konkurzní podstaty v částce 2 738,- Kč na bankovní účet, společnost zaúčtuje v agendě bankovních výpisů na MD 221, D 311000.

Na základě rozvrhového usnesení a vzhledem k tomu, že již další finanční uspokojení nenastane, navrhuji zrušit zákonnou opravnou položku v celé výši a neuspokojenou část pohledávky v částce 13 732,- Kč odepsat jako daňově účinný náklad vynaložený na dosažení, zajištění a udržení příjmů podle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	zrušení opravné položky			odpis pohledávky		
			Kč	MD	D	Kč	MD	D
1	3. 5. 1999	16 470,00	16 470,00	391801	558801	13 732,00	546001	311000

Zdroj: práce autora

4.3.3 Pohledávky na analytickém účtu 311010

Pohledávky zachycené v účetnictví na tomto analytickém účtu mají původ z běžné obchodní činnosti, jedná se o vystavené faktury ze střediska správa společnosti a prodej automobilů za pronájem automobilů nebo za pronájem části nemovitosti dle uzavřené smlouvy s nájemcem. Uvedené pohledávky jsou ke dni 1. 1. 2011 ve splatnosti nebo po lhůtě splatnosti do 180 dní. Jejich celková suma je 163 080,- Kč. U všech těchto pohledávek společnost předpokládá, že jsou likvidní. K těmto pohledávkám není nutné tvořit žádné opravné položky.

4.3.4 Pohledávky na analytickém účtu 311020

Stav pohledávek k 1. 1. 2011 je v celkové výši 1 791 771,- Kč, mají původ z běžné obchodní činnosti, jedná se o vystavené faktury za opravy automobilů ze střediska servis. Pohledávky jsou ve splatnosti a po lhůtě splatnosti do 180 dní, společnost předpokládá, že tyto pohledávky jsou likvidní.

Většina pohledávek je po lhůtě splatnosti delší než 180 dní a jsou likvidní, z nichž jedna pohledávka v částce 12 000,- Kč je po lhůtě splatnosti delší než 180 dní a dlužník na sebe podal insolvenční návrh.

Pohledávka v částce 32 790,- Kč je po lhůtě splatnosti delší než 24 měsíců, byla soudně vymáhána a ještě před nařízením exekuce na sebe dlužník podal insolvenční návrh.

K těmto dvěma pohledávkám společnost nevytvářela opravné položky, proto se budu snažit vyhodnotit stav pohledávek a navrhnou řešení. Dále podrobně popíši vznik pohledávek a procesní úkony, které společnost ve spolupráci s právním zástupcem společnosti musela podle zákonů České republiky učinit.

1 – FARMA, s.r.o., IČ 27503577, Vrcha 168, 506 01 Jičín

Na základě opravy nákladního automobilu na středisku servis, byla vystavena faktura se splatností 25. 2. 2010 na celkovou částku 52 315,- Kč.

Se zákazníkem bylo po skončení opravy a při předání faktury domluveno, že vozidlo bude vydáno z opravy až po zaplacení celé pohledávky (uplatňováno zadržovací právo).

Ze zákazníka se postupem času stal dlužník, který v určitých časových intervalech po menších částkách splácel dlužnou částku. Celkem dlužník zaplatil 40 315,- Kč. Zůstatek nedoplatené pohledávky ve výši 12 000,- Kč dlužník nezaplatil. Společnost dlužníkovi písemně oznámila, že dále uplatňuje k nákladnímu automobilu zadržovací právo.

Dlužník na sebe podal insolvenční návrh a Krajský soud v Hradci Králové vyhláškou dne 26. 1. 2011 pod č. j.: KSHK 40 INS 1188/2011-A-2 oznámil, že insolvenčním návrhem navrhovatele bylo zahájeno insolvenční řízení. Vyhláška byla zveřejněna v insolvenčním rejstříku dne 26. 1. 2011, tímto okamžikem nastaly účinky spojené se zahájením insolventního řízení. Dalším usnesením Krajského soudu v Hradci Králové

dne 23. 3. 2011 pod č. j.: KSHK 40 INS 1188/2011-A-11 byl na majetek dlužníka prohlášen konkurz. Věřitelé byli vyzváni, aby přihlásili své pohledávky do 30 dnů ode dne rozhodnutí o úpadku. Společnost tak učinila dne 15. 4. 2011 a v přihlášce pohledávky mimo jiné uvedla, že pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty dlužníka a je uplatňováno právo na uspokojení ze zajištění. Pohledávka není zajištěna jiným způsobem. Společnost jako důvod uvedla, že je uplatňováno zadržovací právo a majetek tvořící předmět zajištění nákladní automobil AVIA, typ A 30 - N, RZ: JC 39-04.

Pohledávka není promlčená. K pohledávce společnost netvořila zákonnou opravnou položku. Doporučuji na základě zjištěné situace vytvoření zákonné opravné položky dle § 8 ZoR za dlužníkem v insolvenčním řízení ve výši zůstatku rozvahové hodnoty pohledávky dne 15. 4. 2011.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	důvod vzniku pohledávky	tvorba opravné položky					
				ano/ /nelze	ZoR dle §	%	Kč	MD	D
1	25. 2. 2010	12 000,00	oprava automobilu	ano	8	100	12 000,00	558800	391800

Zdroj: práce autora

2 – SKLÁRNÝ KAVALIER, a.s., IČ 00012635, Sklářská 359, 285 96 Sázava

Pohledávka za opravu a montáž nezávislého naftového topení Breeze III 12 V do vysokozdvizného vozíku Caterpillar DP 15 s datem splatnosti 22. 2. 2008 na částku 32 790,- Kč.

Postupem doby se ze zákazníka pro nezaplacení uvedené pohledávky stal dlužník a společnost v součinnosti s právním zástupcem společnosti podala dne 14. 7. 2008 návrh na zahájení řízení s návrhem na vydání platebního rozkazu pro částku 32 790,- Kč s příslušenstvím. Okresní soud v Benešově dne 7. 8. 2008 vydal platební rozkaz č. j.: 24 Ro 1009/2008-15, který nabyl právní moci dne 27. 8. 2008.

Dlužník uvedenou pohledávku nezaplatil, společnost prostřednictvím právního zástupce dne 1. 9. 2008 podala návrh na zahájení řízení o výkon rozhodnutí provedením exekuce k Okresnímu soudu v Benešově, který dne 23. 9. 2008 usnesením č. j.: 7 Nc 5452/2008-5 nařídil exekuci. Provedením exekuce pověřen soudní exekutor JUDr. Kamil Souček, Exekutorský úřad Náchod, který exekuci vede pod sp. zn.: 083 EX 616/08.

V době ještě před nařízením předmětné exekuce dne 22. 9. 2008 Městský soud

v Praze pod č. j. MSPH 76 INS 3732/2008-A-2 oznámil zahájení insolvenčního řízení ve věci dlužníka.

Exekuci nelze za trvání insolvenčního řízení provádět.

Společnost podala přihlášku pohledávky do insolvenčním řízením lhůtě stanovené soudem dne 6. 2. 2009.

K pohledávce společnost měla dávno (v době od přihlášení pohledávky) vytvořit zákonnou opravnou položku podle § 8 ZoR za dlužníkem v insolvenčním řízení ve výši zůstatku rozvahové hodnoty pohledávky.

Na základě sdělení soudního exekutora, který má zkušenosti z obdobných případů lze předpokládat, že po skončení insolvenčního řízení již nebude povinný (v našem případě dlužník) vyvíjet činnost a bude vymazán z obchodního rejstříku. Soudní exekutor doporučuje podat návrh na zastavení exekuce pro nemajetnost povinného, aby nedocházelo ke zvyšování nákladů exekuce. Pohledávka není promlčená, v okamžiku vzniku nepřesáhla částku 200 000,- Kč a od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo dne 22. 2. 2011 více než 36 měsíců. Vzhledem k tomu, že společnost zákonnou opravnou položku v minulosti nevytvořila, navrhuji vytvoření zákonné opravné položky dle § 8a ZoR ve výši 100 % z rozvahové hodnoty pohledávky.

Č.	datum splatnosti	dlužná částka v Kč	důvod vzniku pohledávky	tvorba opravné položky					
				ano/ /nelze	ZoR dle §	%	Kč	MD	D
1	22. 2. 2008	32 790,00	oprava topení	ano	8a	100	32 790,00	558801	391801

Zdroj: práce autora

4.3.5 Pohledávky na analytickém účtu 311021

Pohledávky v účetnictví na tomto analytickém účtu mají původ z běžné obchodní činnosti, jedná se o vydané faktury ze střediska prodej náhradních dílů, které je součástí střediska servis. Pro lepší sledování pohledávek středisko servis používá dva analytické účty. Na tomto vedeném analytickém účtu nejsou žádné pohledávky k 1. 1. 2011.

4.3.6 Pohledávky na analytickém účtu 311200

Pohledávky zachycené na analytickém účtu 311200 jsou v celkové výši 498 148,- Kč. Původ pohledávek je za 8 dlužníky ze smlouvy o prodeji části podniku. Jedná se o pohledávky promlčené, nebyly k nim tvořeny žádné opravné položky. Navrhují všechny promlčené pohledávky, odepsat jako soubor promlčených pohledávek v celkové výši 498 148,- Kč daňově neúčinný náklad MD 546999, D 311000.

4.3.7 Pohledávky na syntetickém účtu 315

Pohledávky zachycené na účtu 315 jsou v celkové výši 744 606,50 Kč a jedná se o soubor pohledávek za 9 dlužníky. Všechny pohledávky mají původ hodně dluho v minulosti a byly součástí pohledávek ve smlouvě o prodeji podniku. Jedná se o pohledávky promlčené, neexistují k nim důvěryhodné účetní podklady a jsou to předpisy náhrady škod za nedodržení smluvních podmínek leasingu. K těmto pohledávkám nebyly tvořeny opravné položky. Navrhují, vzhledem k tomu, že všechny pohledávky jsou již promlčené, odepsat soubor pohledávek v celkové výši 744 606,50 Kč daňově neúčinný náklad MD 546999, D 311000.

4.4 ZÁKONNÉ OPRAVNÉ POLOŽKY K POHLEDÁVKÁM

4.4.1 Zákonné opravné položky dle § 8 ZoR

Na základě analýzy pohledávek jsem navrhl vytvoření zákonné opravné položky u pohledávky vedené v přehledu:

obchodní název dlužníka	rozvahová hodnota pohledávky v Kč	tvorba zákonné opravné položky v Kč	MD	D
FARMA, s.r.o.	12 000,00	12 000,00	558800	391800

Zdroj: práce autora

4.4.2 Zákonné opravné položky dle § 8a ZoR

Soupis návrhu zákonných opravných položek na základě analýzy pohledávek:

obchodní název dlužníka	rozvahová hodnota pohledávky v Kč	tvorba zákonné opravné položky v Kč	MD	D
JLH-05 s.r.o. „v likvidaci“	1 220,00	1 220,00	558801	391801
JLH-05 s.r.o. „v likvidaci“	25 909,00	25 909,00	558801	391801
Pochybová Vlasta	151 959,00	151 959,00	558801	391801
Kendík Dušan	7 772,00	7 772,00	558801	391801
Kendík Dušan	7 772,00	7 772,00	558801	391801
Kendík Dušan	7 772,00	7 772,00	558801	391801
Kendík Dušan	7 772,00	7 772,00	558801	391801
Kendík Dušan	7 772,00	7 772,00	558801	391801
Muller Petr	7 802,00	7 802,00	558801	391801
Koreš Stanislav	37 876,00	37 876,00	558801	391801
Jiří Hanák	38 390,00	38 390,00	558801	391801
Martin Staněk	18 386,00	18 386,00	558801	391801
Petr Schreier	11 128,50	11 128,50	558801	391801
Petr Schreier	1 087,00	1 087,00	558801	391801
W. O. K. Holding, a.s. „v likvidaci“	16 470,00	16 470,00	558801	391801
SKLÁRNÝ KAVALIER, a.s.	32 790,00	32 790,00	558801	391801
celkem	381 877,50	381 877,50	558801	391801

Zdroj: práce autora

4.5 ZRUŠENÍ ZÁKONNÝCH OPRAVNÝCH POLOŽEK

4.5.1 Zrušení zákonných opravných položek vytvořených dle § 8 ZoR

Není třeba zrušit vytvořenou opravnou položku, pohledávka je zajištěna, nebyla insolvenčním správcem zpochybněna. Je reálná šance na uspokojení této pohledávky.

4.5.2 Zrušení zákonných opravných položek vytvořených dle § 8a ZoR

Soupis návrhu zrušených opravných položek:

obchodní název dlužníka	rozvahová hodnota pohledávky v Kč	zrušení zákonné opravné položky v Kč	MD	D
JLH-05 s.r.o. „v likvidaci“	1 220,00	1 220,00	391801	558801
JLH-05 s.r.o. „v likvidaci“	25 909,00	25 909,00	391801	558801
W. O. K. Holding, a.s. „v likvidaci“	16 470,00	16 470,00	391801	558801
celkem	43 599,00	43 599,00	391801	558801

Zdroj: práce autora

4.6 ODPIS POHLEDÁVEK

4.6.1 Odpis pohledávek – daňově účinný podle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP

Soupis návrhu odpisu pohledávek – daňově účinný podle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP:

obchodní název dlužníka	rozvahová hodnota pohledávky v Kč	odpis pohledávky v Kč – daňově účinný	MD	D
JLH-05 s.r.o. „v likvidaci“	1 220,00	1 220,00	546001	311000
JLH-05 s.r.o. „v likvidaci“	25 909,00	25 909,00	546001	311000
W. O. K. Holding, a.s. „v likvidaci“	16 470,00	13 732,00	546001	311000
celkem	43 599,00	40 861,00	546001	311000

Zdroj: práce autora

4.6.2 Odpis pohledávek – daňově neúčinný

Soupis návrhu odpisu pohledávek – daňově neúčinný:

obchodní název dlužníka	rozvahová hodnota pohledávky v Kč	odpis pohledávky v Kč – daňově neúčinný	MD	D
JLH-05 s.r.o. „v likvidaci“	19 863,00	19 863,00	546999	311000
soubor pohledávek za 19 dlužníky	1 082 848,20	1 082 848,20	546999	311000
Daniel Jakub	39 676,00	39 676,00	546999	311000
soubor pohledávek na účtu 311200	498 148,00	498 148,00	546999	311200
soubor pohledávek na účtu 315	744 606,50	744 606,50	546999	315
celkem	2 385 141,70	2 385 141,70	546999	

Zdroj: práce autora

4.7 VÝHLED PODNIKÁNÍ NA DALŠÍ OBDOBÍ

Společnost KENTO, spol. s r. o. nepředpokládá v dalších letech rozšiřování předmětu podnikání. Hlavní činností budou opravy silničních vozidel, vedlejší činností prodej osobních automobilů značek Škoda a SEAT, pronájem a půjčování věcí movitých. Společnost je nyní ve stabilizovaném stavu. Největším rizikem jsou aktuální nepříznivé ekonomické podmínky, které představují firmy, jejichž platební morálka je velmi špatná. Z tohoto důvodu je nutné, aby se společnost věnovala intenzivně pohledávkám po lhůtě splatnosti nejenom v případě, že se situace v této oblasti bude zhoršovat. Společnost poté musí přijmout tvrdá a razantní opatření, jak v okamžiku, kdy se pohledávka stane splatnou, bude od dlužníků vymáhat splatné pohledávky.

5 ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem popsal a vyhodnotil, jak společnost KENTO, spol. s r. o. nakládá se svými pohledávkami, že nevytváří žádné opravné položky k pohledávkám. Ve společnosti byly dodržovány vnitřní předpisy týkající se postupu při vymáhání pohledávek po lhůtě splatnosti.

Největším nedostatkem bylo, že společnost neměla vytvořené analytické účty pro tvorbu zákonných opravných položek. Tyto jsem vytvořil a společnosti doporučil jejich používání.

U pohledávek jsem nejprve zkoumal dobu a původ jejich vzniku. Pohledávky se zahájeným soudním řízením proti dlužníkovi jsem chronologicky seřadil a popsal vývoj veškeré písemné dokumentace. Dalším hodnotícím ukazatelem bylo, zda pohledávka je v daném účetním období uhrazena. Před návrhem řešení jsem vyhodnotil, zda je pohledávka promlčená nebo nepromlčená. V závěru u každé pohledávky nebo souboru pohledávek bylo mnou navrženo, je-li možné vytvořit zákonnou opravnou položku podle ZoR. V případě úhrady pohledávky nebo nevymahatelnosti pohledávky jsem navrhl zrušení zákonné opravné položky a následně odpis pohledávky jako daňově účinný náklad. U promlčených pohledávek nebo k pohledávkám, ke kterým nebylo možné vytvořit zákonnou opravnou položku, jsem navrhl odpis pohledávky, jako daňově neúčinný náklad.

Cíl práce byl splněn, společnost má díky této bakalářské práci podrobný a dostatečný přehled o svých pohledávkách po lhůtě splatnosti, o vytvořených zákonných opravných položkách k těmto pohledávkám.

6 POUŽITÉ ZDROJE

Seznam použité literatury:

1. **CENIGOVÁ, Anna.** *Podvojně účtovnictvo podnikatelův.* 12. vydanie. Bratislava: CENIGA, s.r.o., 2011. str. 664. ISBN 978-80-969946-3-2.
2. **DRBOHLAV, Josef a POHL, Tomáš.** *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu.* 3. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. str. 244. ISBN 978-80-7357-599-1244.
3. **GORČÍK, Martin.** *Jednorázový odpis pohledávky do daňově účinných nákladů.* [editor] Jarmila LAPÁČKOVÁ. *ÚČETNICTVÍ. ÚČETNICTVÍ*, Říjen 2011, Sv. 10, 1, str. 64. ISSN 0139-5661
4. **JINDRÁK, Jaroslav.** *Sbírka souvztažností k účtům směrné účtové osnovy.* Praha: Anag, spol. s r. o., 2011. str. 314. ISBN 978-80-904256-2-0.
5. **KALOUDA, František.** *Finanční řízení podniku.* 2. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2011. str. 299. ISBN 978-80-7380-315-5.
6. **Kolektiv, autorů.** *Účetnictví podnikatelů 2012.* 9. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2012. str. 736 s. ISBN 978-80-7357-744-5.
7. **KOVALÍKOVÁ, Hana.** *Zákon o účetnictví 2011 - jednoduchý průvodce v každodenní praxi.* 2. vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2011. str. 191. ISBN 978-80-7263-654-9.
8. **MOLÍN, Jan.** *Protiprávní jednání z pohledu profesní odpovědnosti auditorů, daňových poradců a účetních.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011. str. 188. ISBN 978-80-7357-600-4.
9. **MULLEROVÁ, Libuše, VOMÁČKOVÁ, Hana a DVOŘÁKOVÁ, Dana.** *Účetní předpisy pro podnikatele s komentářem.* Praha: ASPI, a. s., 2007. str. 572. ISBN 978-80-7357-289-1.
10. **PILAŘOVÁ, Ivana.** *Daňové a účetní novinky 2011 s komentářem.* 1. vydání. Praha: 1. VOX a. s., 2011. str. 96. ISBN 978-80-86324-94-4.
11. **PILAŘOVÁ, Ivana.** *Účetní a daňové případy řešené v s. r. o.* 3. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. str. 164. ISBN 978-80-7357-587-8.
12. **PILAŘOVÁ, Ivana a PILÁTOVÁ, Jana.** *Účetní závěrka, základ daně, finanční analýza podnikatelských subjektů roku 2011.* 1. vydání. Praha: 1. VOX a.s. - Nakladatelství, 2011. str. 204. ISBN 978-80-87480-02-1.
13. **PILAŘOVÁ, Ivana.** *Účetnictví podnikatelských subjektů.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. str. 140. ISBN 978-80-7357-617-2.
14. **PILÁTOVÁ, Jana a RICHTER, Jaroslav.** *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi.* 2. vydání. Olomouc: Anag, spol. s r. o., 2011. str. 119. ISBN 978-80-7263-678-5.
15. **RYNEŠ, Petr.** *Podvojně účetnictví a účetní závěrka.* 11. aktualizované vydání. Olomouc: Anag, spol. s r. o., 2011. str. 1032. ISBN 978-80-7263-633-4.
16. **SKÁLOVÁ, Jana a ČOUKOVÁ, Pěva.** *Účetní a daňové dopady transakcí v kapitálové společnosti.* 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009. str. 436. ISBN 978-80-7357-485-7.
17. **VAIGERT, Dalibor, a další.** *Pohledávky - Právní příručka věřitele.* 1. vydání. Brno: Computer Press, a.s., 2006. str. 272. ISBN 80-251-0881-3.

Právní předpisy:

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Ostatní zdroje:

Obrátové předvahy společnosti za roky 2007 – 2010

Účetní závěrky společnosti za roky 2007 – 2010

Seznam zkratk:

ČNB	Česká národní banka
D	strana účtu dal
DPH	daň z přidané hodnoty
MD	strana účtu má dáti
OR	Obchodní rejstřík

Pojmy ostatních použitých zkratk jsou vysvětleny při prvním výskytu v textu.